

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

**Факультет міжнародної економіки і менеджменту
Кафедра міжнародної економіки**

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА	«МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	05 «Соціальні та поведінкові науки»
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	051 «Економіка»

Форма навчання: денна

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА
на тему: «Офшорний ресурс іноземного інвестування економіки України»

здобувача
Дерієва Єгора Івановича

Науковий керівник
к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки Гурова Ю.С.

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною
комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри: д.е.н., професор Столярчук Я.М.

Київ 2025

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

**Факультет міжнародної економіки і менеджменту
Кафедра міжнародної економіки**

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА	«МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	05 «Соціальні та поведінкові науки»
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	051 «Економіка»

ПОГОДЖЕНО

Керівник проєктної групи (гарант)
освітньо-професійної програми
«Міжнародна економіка»

Людмила

ЦИМБАЛ

(підпис)

«__» _____ 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри міжнародної
економіки

Ярослава

СТОЛЯЧУК

(підпис)

«__» _____ 2025 р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти Дерієву Єгору Івановичу
денної форми навчання

на підготовку кваліфікаційної магістерської роботи

на тему **«Офшорний ресурс іноземного інвестування економіки України»**

Тему затверджено наказом ректора Університету від «__» _____ 2025р .№ ____

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується на матеріалах відкритих джерел наукової, статистичної та аналітичної інформації, працях іноземних та вітчизняних науковців, офіційних публікаціях міжнародних організацій (ЮНКТАД), урядових установ і аналітичних центрів

План кваліфікаційної магістерської роботи

Розділ 1	Теоретико-методологічні засади офшорного ресурсу в міжнародній інвестиційній діяльності
Розділ 2	Механізми використання офшорного ресурсу іноземного інвестування глобальної економіки
Розділ 3	Перспективи залучення іноземних інвестицій в економіку України з використанням офшорного ресурсу

Об'єкт дослідження:	процеси трансформації іноземного інвестування в економіку України в сучасних умовах
Предмет дослідження:	теоретично-методичні засади, чинники та механізми використання офшорного ресурсу у процесах іноземного інвестування національних економік.
Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи:	розкриття теоретико-методологічних засад дослідження ролі і механізмів залучення офшорного ресурсу в процеси іноземного інвестування економіки України та обґрунтувати напрямки підвищення прозорості, ефективності й безпечності таких потоків капіталу для забезпечення стійкого економічного розвитку

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1	- Розкрити теоретичні засади формування і функціонування офшорного ресурсу як складової міжнародної інвестиційної діяльності. - Визначити його економічну сутність, характеристики та основні функції у глобальних потоках капіталу. - Вивчити нормативно-правове забезпечення іноземного інвестування в Україні зокрема щодо регулювання операцій, пов'язаних з офшорним ресурсом.
У розділі 2	- Проаналізувати особливості використання офшорного інвестиційного ресурсу у світовій практиці, визначити ключові моделі, механізми та інституційні особливості. - Дослідити тенденції та структуру іноземного інвестування в економіку України до повномасштабного вторгнення, зокрема з використанням офшорного інвестиційного ресурсу.
У розділі 3	- Проаналізувати механізми використання офшорного ресурсу в іноземному інвестуванні України в умовах воєнного стану, визначити особливості. - Виявити основні можливості та проблеми залучення інвестицій офшорного походження в економіку України. - Обґрунтувати стратегічні напрями підвищення ефективності використання офшорного ресурсу та сформулювати рекомендації щодо вдосконалення політики іноземного інвестування України.

Завдання підготував науковий керівник

Гурова Ю.С.

«__» _____ 2025 р.

Завдання одержав здобувач

Дерієв Є.І.

«__» _____ 2025 р.

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна магістерська робота містить 75 сторінок, 23 таблиці, 8 рисунків, перелік джерел посилання на 64 найменувань.

«Офшорний ресурс іноземного інвестування економіки України»

Об'єктом дослідження є процеси трансформації іноземного інвестування в економіку України в сучасних умовах.

Предметом дослідження є теоретично-методичні засади, чинники та механізми використання офшорного ресурсу у процесах іноземного інвестування національних економік.

Мета кваліфікаційної магістерської роботи – розкриття теоретико-методологічних засад дослідження ролі і механізмів залучення офшорного ресурсу в процеси іноземного інвестування економіки України та обґрунтувати напрями підвищення прозорості, ефективності й безпечності таких потоків капіталу для забезпечення стійкого економічного розвитку.

Відповідно до поставленої мети були визначені такі *завдання*:

- Розкрити теоретичні засади формування і функціонування офшорного ресурсу як складової міжнародної інвестиційної діяльності.
- Визначити його економічну сутність, характеристики та основні функції у глобальних потоках капіталу.
- Вивчити нормативно-правове забезпечення іноземного інвестування в Україні зокрема щодо регулювання операцій, пов'язаних з офшорним ресурсом.
- Проаналізувати особливості використання офшорного інвестиційного ресурсу у світовій практиці, визначити ключові моделі, механізми та інституційні особливості.
- Дослідити тенденції та структуру іноземного інвестування в економіку України до повномасштабного вторгнення, зокрема з використанням офшорного інвестиційного ресурсу.
- Проаналізувати механізми використання офшорного ресурсу в іноземному інвестуванні України в умовах воєнного стану, визначити особливості.
- Виявити основні можливості та проблеми залучення інвестицій офшорного походження в економіку України.
- Обґрунтувати стратегічні напрями підвищення ефективності використання офшорного ресурсу та сформулювати рекомендації щодо вдосконалення політики іноземного інвестування України.

Рік виконання кваліфікаційної магістерської роботи 2025.

Рік захисту роботи 2025.

Ключові слова: офшорний ресурс, інвестування, економіка України, особливості, регулювання, механізми, інструменти, ефективність

ВІДГУК

на кваліфікаційну магістерську роботу
здобувача факультету Міжнародної економіки і менеджменту
освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка»

Дерієва Єгора Івановича

на тему: *«Офшорний ресурс іноземного інвестування економіки України»*

- 1. Актуальність теми:** офшорні юрисдикції посідають значне місце у глобальному фінансовому середовищі, виступаючи інструментом податкової оптимізації, захисту активів та міжнародного інвестування. Офшорні механізми широко використовуються суб'єктами МЄВ для мобілізації капіталу, підвищення фінансової гнучкості та підвищення інвестиційної активності. Дослідження офшорного ресурсу як потенційного джерела іноземного інвестування є актуальним у контексті сприяння економічному зростанню та підвищенню конкурентоспроможності національної економіки
- 2. Позитивні риси кваліфікаційної магістерської роботи:** у роботі здобувач досліджує теоретико-методичні аспекти економічної сутності офшорного ресурсу як складової міжнародної інвестиційної діяльності. Вивчає основи нормативно-правового регулювання іноземного інвестування в Україні. Вивчає світовий досвід залучення та регулювання офшорного ресурсу в інвестиційних процесах.
- 3. Наявність самостійних розробок автора:** автор формулює рекомендації щодо розробки комплексу заходів що сприятиме підвищенню ефективності використання офшорного інвестиційного ресурсу.
- 4. Цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій:** Результати даного дослідження можуть бути враховані при розробці методів підвищення ефективності залучення офшорного ресурсу іноземного інвестування.
- 5. Наявність недоліків:** в якості недоліку до роботи слід відзначити значний брак статистичного та аналітичного матеріалу, який відображає роль та місце офшорних юрисдикцій у глобальній економіці. Це суттєво обмежує аналітичну рамку роботи і значно знижує її аналітично-прогностичну значущість. Крім того робота має ряд дискусійних питань, які потребують додаткового обґрунтування.
- 6. Загальна оцінка кваліфікаційної магістерської роботи та її допущення до захисту перед ЕК:** кваліфікаційна магістерська робота здобувача Дерієва Є.І. в цілому відповідає вимогам кафедри і може бути допущена до захисту перед ЕК з попередньою оцінкою – 36 балів.

Науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки

Гурова Ю.С.

(підпис)
(прізвище, ініціали)
«07» грудня 2025 р.

Рецензія

на кваліфікаційну магістерську роботу здобувача вищої освіти

ДЕРІЄВА Єгора Івановича

Тема

«Офшорний ресурс іноземного інвестування економіки України»

Актуальність теми кваліфікаційної роботи та доцільність її розробки:

Для України залучення іноземного інвестування має особливе значення, економіка країни потребує стабільних і довгострокових капіталовкладень. Актуальність теми зумовлюється тим, що в умовах підвищення потреби національної економіки у зовнішньому капіталі офшорні ресурси можуть слугувати важливим джерелом фінансування розвитку промисловості, інфраструктури та інновацій.

Позитивні ризики кваліфікаційної роботи:

Представлена робота є самостійним дослідженням, яка виконана з використанням значної кількості статистичних та аналітичних джерел і даних, в тому числі й іноземних. Робота є актуальною та охоплює значний перелік факторів іноземного інвестування економіки України з офшорного ресурсу.

Практична значущість висновків та рекомендацій:

Висновки, до яких дій автор, є самостійними, змістовними та задоволеними.

Приватне підприємство «Солінг»

ПП «Солінг», ОКПО 30385712

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1.ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ОФШОРНОГО РЕСУРСУ В МІЖНАРОДНІЙ ІНВЕСТИЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	7
1.1. Теоретичні підходи до визначення економічної сутності, ролі і функцій офшорного ресурсу як джерела іноземних інвестицій.....	7
1.2. Особливості використання офшорного ресурсу в глобальних механізмах іноземного інвестування.....	17
1.3. Нормативно – правове регулювання іноземного інвестування в Україні....	25
РОЗДІЛ 2.МЕХАНІЗМИ ВИКОРИСТАННЯ ОФШОРНОГО РЕСУРСУ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТУВАННЯ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	32
2.1. Світовий досвід залучення та регулювання офшорного капіталу в інвестиційних процесах.....	32
2.2. Дослідження іноземного інвестування в економіку України до початку активної фази воєнних дій.....	43
2.3. Аналіз механізмів використання іноземного інвестиційного ресурсу в економіці України в умовах воєнного стану.....	51
РОЗДІЛ 3.ПЕРСПЕКТИВИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ З ВИКОРИСТАННЯМ ОФШОРНОГО РЕСУРСУ	64
3.1. Ключові пріоритети використання офшорного ресурсу у процесі інвестиційного розвитку України.....	64
3.2. Стратегічні напрями вдосконалення національної політики використання інвестиційного офшорного ресурсу	69
ВИСНОВКИ.....	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	76

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах глобалізації світової економіки офшорні зони стали невід’ємною складовою міжнародного фінансового простору. Вони активно використовуються як інструмент для оптимізації оподаткування, захисту капіталу та залучення інвестицій. Для України залучення іноземного інвестування має особливе значення, економіка країни потребує стабільних і довгострокових капіталовкладень.

Актуальність теми зумовлюється тим, що в умовах підвищення потреби національної економіки у зовнішньому капіталі офшорні ресурси можуть слугувати важливим джерелом фінансування розвитку промисловості, інфраструктури та інновацій. Дослідження офшорного ресурсу як потенційного джерела іноземного інвестування є надзвичайно актуальним, оскільки воно дозволяє виявити можливості для залучення додаткового капіталу, сприяти економічному зростанню та підвищенню конкурентоспроможності національної економіки.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Серед вітчизняних дослідників відмітимо Дяченко С. А., Лучишин З. О., Фенюк Я. К, Ткаченко В. М. та Шкарлет С. М., які досліджували наслідки впливу офшорних зон на міжнародні інвестиції; Лещенко Р. М. аналізує тенденції розвитку та регулювання офшорів; Леган І. М. та Супрунова І. В. розглядають офшорний ресурс як інструмент тінізації та транснаціональної злочинності. Іноземні науковці, зокрема: Браян Д., Рафферті М. та Віган Д. досліджували підвійну природу офшорного ресурсу; Кархунен П., Ледяєва С. та Браутерс К. Д. аналізували вплив офшорів на економіку країн що розвиваються.

Останні публікації і дослідження демонструють, що офшорний ресурс для України - явище складне й багатовимірне: частково це джерело фінансування (іноді корисного), але одночасно - фактор низької фіскальної прозорості й підвищених ризиків, що зумовило вибір теми, поставлення мети та завдань дослідження.

Мета кваліфікаційної магістерської роботи – розкриття теоретико-методологічних засад дослідження ролі і механізмів залучення офшорного ресурсу в процеси іноземного інвестування економіки України та обґрунтувати напрямки підвищення прозорості, ефективності й безпечності таких потоків капіталу для забезпечення стійкого економічного розвитку.

Відповідно до поставленої мети були визначені такі **завдання**:

- Розкрити теоретичні засади формування і функціонування офшорного ресурсу як складової міжнародної інвестиційної діяльності.
- Визначити його економічну сутність, характеристики та основні функції у глобальних потоках капіталу.
- Вивчити нормативно-правове забезпечення іноземного інвестування в Україні зокрема щодо регулювання операцій, пов'язаних з офшорним ресурсом.
- Проаналізувати особливості використання офшорного інвестиційного ресурсу у світовій практиці, визначити ключові моделі, механізми та інституційні особливості.
- Дослідити тенденції та структуру іноземного інвестування в економіку України до повномасштабного вторгнення, зокрема з використанням офшорного інвестиційного ресурсу.
- Проаналізувати механізми використання офшорного ресурсу в іноземному інвестуванні України в умовах воєнного стану, визначити особливості.
- Виявити основні можливості та проблеми залучення інвестицій офшорного походження в економіку України.
- Обґрунтувати стратегічні напрями підвищення ефективності використання офшорного ресурсу та сформулювати рекомендації щодо вдосконалення політики іноземного інвестування України.

Об'єктом дослідження є процеси трансформації іноземного інвестування в економіку України в сучасних умовах.

Предметом дослідження є теоретично-методичні засади, чинники та механізми використання офшорного ресурсу у процесах іноземного інвестування національних економік.

Методи дослідження. У процесі написання кваліфікаційної роботи було використано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів дослідження, які забезпечили системний підхід до вивчення проблеми управління фінансовими ризиками у міжнародній банківській діяльності.

До основних **методів дослідження** належать: метод аналізу і синтезу – в теоретичній та аналітичній частині дослідження. Індукції та дедукції - при побудові логіки дослідження: від аналізу загальних принципів інвестування з офшорного ресурсу до вивчення специфіки його застосування в Україні. Формалізація і моделювання - у розробці рекомендацій щодо перспектив застосування офшорного ресурсу в економіку України. Графічний та табличний методи - для візуалізації результатів аналізу.

Отримані результати дослідження мають вагомe **теоретичне й прикладне значення**, оскільки вони поглиблюють наукові уявлення про економічну природу офшорних юрисдикцій та їх роль у глобальних потоках капіталу, уточнюють поняття «офшорний ресурс інвестування» та систематизують підходи до розуміння функціонування офшорних фінансових центрів; водночас **методична значущість** полягає в удосконаленні інструментарію аналізу джерел і напрямів руху офшорного капіталу в українську економіку, зокрема через поєднання макроекономічних індикаторів із показниками фіскальної прозорості, а також у запропонованих підходах до виявлення ризиків повернення капіталу та їх мінімізації; **практична значущість** проявляється у можливості застосування напрацьованих рекомендацій державними органами, аналітичними центрами та фінансовими інституціями для розроблення ефективних механізмів залучення, моніторингу та регулювання іноземних інвестицій, що сприятиме зменшенню бюджетних втрат, підвищенню довіри іноземних інвесторів та покращенню загального інвестиційного клімату України.

Інформаційна база дослідження. Інформаційну базу дослідження склали монографічні дослідження та наукові статті вітчизняних та зарубіжних вчених, офіційні статистичні, нормативно-правові та аналітичні джерела. При написанні роботи використовувались матеріали офіційних даних Національного банку

України, Міністерства економіки України, Світового банку, FATF, OECD. Інформаційною основою дослідження також є аналітичні звіти та експертні огляди, підготовлені міжнародними аудиторськими компаніями.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, восьми підрозділів, висновків, списку використаних джерел. Обсяг основної частини дослідження 74 сторінки. Ілюстративний матеріал містить 24 таблиці і 8 рисунків. Список використаних джерел складає 65 позицій.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ОФШОРНОГО РЕСУРСУ В МІЖНАРОДНІЙ ІНВЕСТИЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Теоретичні підходи до визначення економічної сутності, ролі і функцій офшорного ресурсу як джерела іноземних інвестицій

У сучасній світовій економіці важливу роль відіграють офшорні фінансові центри, які забезпечують перерозподіл капіталу між країнами та сприяють залученню іноземних інвестицій. Використання офшорних ресурсів стало характерною рисою глобалізованої фінансової системи, оскільки вони дають змогу оптимізувати податкові витрати, спростити міжнародні фінансові операції та підвищити привабливість інвестиційних проєктів. Разом із тим, діяльність офшорів є об'єктом дискусій через можливі ризики ухилення від оподаткування та непрозорість руху капіталів.

Економічна природа виникнення офшорних зон полягає у прагненні капіталу до підвищення ефективності використання фінансових ресурсів, мінімізації витрат і зменшення податкового навантаження в умовах глобалізації світової економіки. Формування офшорних зон є закономірним етапом розвитку міжнародних фінансових відносин, що базується на різниці у податкових, валютних і регуляторних режимах різних держав [7].

Історія виникнення офшорних зон бере свій початок у першій половині XX століття, коли деякі європейські країни почали створювати спеціальні податкові режими для залучення іноземного капіталу. Першими офшорними центрами вважаються Швейцарія, Ліхтенштейн і Панама, які ще у 1920–1930-х роках запровадили закони про банківську таємницю та сприятливі умови для іноземних вкладників. Активний розвиток офшорних зон відбувся у 1950–1970-х роках, коли колишні колонії Великої Британії, такі як Багамські та Кайманові острови, Бермуди, Джерсі, а також Гонконг і Сінгапур, почали позиціонувати себе як міжнародні фінансові центри. У цей період офшори стали важливим елементом

глобальної фінансової системи, забезпечуючи швидке переміщення капіталів і оптимізацію податкових зобов'язань міжнародних корпорацій. Сьогодні офшорні юрисдикції функціонують у більш ніж 60 країнах світу, відіграючи значну роль у світовій економіці, хоча водночас залишаються предметом міжнародних дискусій щодо прозорості фінансових операцій і боротьби з ухиленням від сплати податків [14].

Передусім, офшорні території виникли як інструмент податкової конкуренції між країнами, коли окремі юрисдикції почали створювати спеціальні умови для залучення іноземних інвесторів. Це передбачало надання пільгових режимів оподаткування (часто - нульових ставок податку на прибуток), спрощених вимог до фінансової звітності, валютних послаблень та гарантій конфіденційності власників компаній. У результаті бізнес отримав можливість реєструвати компанії у таких державах і скорочувати загальні витрати на ведення діяльності.

Ключовою економічною передумовою появи офшорів стала інтернаціоналізація капіталу - процес, за якого фінансові потоки вийшли за межі національних економік. Компанії почали шукати способи оптимізації глобальних ланцюгів вартості через створення дочірніх структур у країнах із лояльним податковим кліматом. Це дало змогу зменшити податкові зобов'язання, накопичувати прибутки в безпечних юрисдикціях і забезпечувати захист активів від політичних або економічних ризиків [4].

Також важливим фактором стало нерівномірний економічний розвиток країн світу. Невеликі острівні держави або економіки, що розвиваються, прагнули створити власні ніші у глобальній економіці, пропонуючи послуги реєстрації офшорних компаній, банків і трастів. Для них це стало способом отримання стабільних доходів від фінансового сектору при мінімальних витратах на інфраструктуру.

Отже, економічна природа виникнення офшорних зон полягає у поєднанні інтересів бізнесу до мінімізації витрат і інтересів малих держав до залучення фінансових потоків. Офшори стали своєрідним компромісом між національним регулюванням і глобальною мобільністю капіталу, відіграючи роль

«посередницької ланки» у світовій фінансовій системі.

Офшорні ресурси як джерело іноземних інвестицій, що колись вважалися нішевою стратегією, стали ключовим компонентом серйозного міжнародного планування добробуту. У сьогоднішньому нестабільному геополітичному та нормативно-правовому середовищі офшорні інвестиції - це не так секретність, як стійкість, оптимізація та продумане структурування [1, с.14].

В табл.1.1 розглянемо наукове трактування поняття «офшорний ресурс»

Таблиця 1.1 – Наукове трактування поняття «офшорний ресурс»

Автор, джерело	Визначення	Коментар
Генрі Дж. С.	розміщення капіталу чи то через компанії, трасти, банківські рахунки чи фонди у юрисдикціях за межами країни податкового резидентства	Розміщення капіталу в іншій країні
Поттс С.	компанія (офшорна компанія), зареєстрована в офшорній юрисдикції – державі чи території, що пропонує вигідні умови для бізнесу, такі як низькі чи нульові податки, спрощена звітність та високий рівень конфіденційності	Вигідні умови розміщення
Леган І. М. та Супрунова І. В	сукупність фінансових, інституційних та організаційних можливостей, які створюють сприятливі умови для залучення та розміщення капіталу в юрисдикціях із пільговим податковим режимом або спрощеним регулюванням	Пільгові умови для капіталу
Шкарлет С. М.	сукупність фінансових, інституційних та правових механізмів, які створюють сприятливі умови для залучення та обігу капіталів за межами країни їх походження	Сприятливий державний механізм
Федорович І.В	забезпеченні міжнародного руху капіталу через спеціальні фінансові механізми, що дозволяють компаніям знижувати податкові витрати, мінімізувати ризики валютного контролю, підвищувати ефективність управління активами та забезпечувати конфіденційність операцій	Міжнародний рух капіталу
Ткаченко В. М.	офшорний ресурс формується в межах офшорних зон (юрисдикцій) - територій, де запроваджено спеціальні податкові, валютні та адміністративні режими для іноземних інвесторів	Спеціальний режим для нерезидентів

Джерело: складено на основі [38, с.38; 40, с.56; 41, с.48; 55, с.62; 59, с.134; 56, с.198]

Таким чином, офшорні ресурси - це фінансові інструменти, компанії, фонди

або юрисдикції, що забезпечують зручний та пільговий режим для іноземних інвесторів, стимулюючи міжнародні потоки капіталу. Метою іноді є лише оптимізація оподаткування. Йдеться про створення міжнародної фінансової присутності, яка захищає активи, забезпечує доступ до ринків, що розвиваються, і гарантує операційну гнучкість у різних країнах.

При правильному підході офшорні ресурси як джерело іноземних інвестицій як законні, а й вигідні. Незалежно від того, чи нерезидент захищає активи від судових розглядів, чи хеджує ризики, пов'язані з знеціненням національної валюти, чи отримує доступ до вигідніших можливостей, недоступних у країні, офшорні стратегії надають набір інструментів для сталого глобального зростання.

Офшорні зони географічно розташовані переважно у невеликих державах та територіях із розвиненим фінансовим сектором і сприятливими умовами для нерезидентів. Основними регіонами концентрації офшорів є Карибський басейн (Аруба, Барбадос, Багамські, Британські Віргінські, Кайманові та Бермудські острови), Європа (Андорра, Гібралтар, Монако, острів Мен, Джерсі, Гернсі), Азія (Мальдівська республіка), а також окремі території Близького Сходу й Океанії (Маршалські острови, Вануату, Самоа). Їх об'єднує наявність пільгового оподаткування, стабільного фінансового законодавства, конфіденційності операцій і політичної стабільності, що робить ці юрисдикції привабливими для міжнародного бізнесу та інвестицій [19].

Офшорні юрисдикції є складним багатовимірним економічним і правовим феноменом, який вивчається з позицій різних теоретичних підходів - економічного, інституційного, правового та глобалістського. Їх виникнення і функціонування пов'язане з процесами інтернаціоналізації капіталу, фінансової лібералізації та конкуренції між державами за залучення інвестицій.

1. Економічний підхід пояснює появу офшорів через прагнення бізнесу мінімізувати податкове навантаження та підвищити ефективність управління фінансовими потоками. Згідно з теорією податкової оптимізації, компанії реєструють свої активи у державах із низькими податками, щоб зменшити

фіскальні витрати. Такі юрисдикції забезпечують сприятливі умови для акумулювання капіталу, збереження конфіденційності та підвищення рентабельності бізнесу [57].

2. Інституційний підхід розглядає офшорні зони як результат недосконалості національних інститутів регулювання. У рамках неінституціональної теорії вважається, що офшори з'являються там, де підприємці шукають альтернативні правила гри, що дозволяють уникнути надмірного державного контролю, бюрократії та корупції. Вони функціонують як «інституційні анклав» глобальної економіки, у яких встановлено власні правила ведення бізнесу [55].

3. Правовий підхід ґрунтується на теорії суверенітету держав, згідно з якою кожна країна має право самостійно визначати податкову політику. Це створює умови для «податкової конкуренції» між юрисдикціями, де офшори виступають інструментом приваблення іноземного капіталу через пільгові режими. У результаті формується міжнародна мережа фінансових центрів, у яких перетинаються інтереси держав і транснаціональних корпорацій [64].

4. Глобалістський підхід (у рамках теорії світ-системи І. Валлерстайна) розглядає офшори як елемент світової капіталістичної системи, що забезпечує перерозподіл ресурсів від периферії до центру. Вони виконують роль фінансових “буферів”, через які здійснюється рух капіталів між розвиненими країнами та економіками, що розвиваються [64].

Таким чином, офшорні юрисдикції є закономірним продуктом розвитку глобальної фінансової системи, що відображає суперечність між національними інтересами держав і прагненням капіталу до свободи руху. Їхнє функціонування спирається на поєднання податкової привабливості, юридичної автономії та глобальної інтеграції фінансових потоків.

Офшорні режими передбачають:

- мінімальне або нульове оподаткування прибутків;
- спрощені вимоги до звітності та бухгалтерії;
- конфіденційність власників компаній;

- вільний рух капіталу між країнами [37, с.38].

Фактично офшор - це інституційна платформа для акумулювання, збереження та інвестування фінансових ресурсів у міжнародному масштабі.

З економічної точки зору офшорні ресурси є механізмом перерозподілу капіталів у глобальній фінансовій системі. Вони виконують роль своєрідного «фінансового буфера», через який капітал може переміщуватися між різними економіками з меншими витратами та ризиками.

Для країн, що приймають інвестиції, офшорні ресурси можуть стати додатковим джерелом фінансування економічного розвитку, особливо у сферах, які потребують великих обсягів капіталовкладень (інфраструктура, ІТ, енергетика, нерухомість).

Для компаній-інвесторів офшорні ресурси забезпечують:

- зменшення податкового навантаження;
- гнучке управління фінансовими потоками;
- захист активів від політичних і правових ризиків;
- доступ до міжнародних ринків капіталу[1, с.14].

Таблиця 1.2 - Основні форми використання офшорного ресурсу

Форма використання офшорного ресурсу	Зміст	Приклади
Реєстрація офшорних компаній (SPV, LLP, Ltd.)	Використання юридичних осіб у пільгових юрисдикціях для інвестування в інші країни	Кіпрські або мальтійські холдингові компанії
Інвестування через офшорні фонди	Акумуляція капіталу у фондах, зареєстрованих у податкових гаванях, для подальших інвестицій у проекти	Кайманові, Британські Віргінські острови
Фінансове структурування угод	Використання офшорних структур для оптимізації кредитних, лізингових і торговельних операцій	Торговельні компанії в Сінгапурі, Гонконзі
Залучення капіталу через офшорні біржі та трасти	Використання офшорних платформ для емісії цінних паперів або створення трастів	Джерсі, Гернсі, Багами

Джерело: складено на основі [5]

Для держав, які приймають капітал, офшорні ресурси можуть:

- стимулювати приплив іноземних інвестицій;

- забезпечувати надходження валюти;
- сприяти інтеграції у світову економіку;
- підвищувати рівень фінансової мобільності та гнучкості.

Однак за відсутності належного контролю існує ризик виведення капіталів, зменшення податкових надходжень і використання офшорних схем для ухилення від оподаткування чи відмивання коштів.

На думку Р. М. Лещенко, з економічної точки зору, офшорні ресурси виконують подвійну функцію:

- Сприяють міжнародній мобільності капіталу та зростанню інвестиційної активності.
- Створюють потенційні ризики для фінансової прозорості держав та зменшення податкових надходжень [9, с.62].

В табл.1.3 розглянуто функції офшорного ресурсу та їх економічне значення.

Таблиця 1.3 - Основні функції офшорного ресурсу як джерела іноземних інвестицій

Функція	Зміст	Економічне значення
Інвестиційна	Забезпечення притоку іноземного капіталу через офшорні структури	Зростання обсягу інвестицій у національну економіку
Податкова (фіскальна)	Оптимізація податкових зобов'язань інвесторів через використання пільгових режимів	Підвищення привабливості країни для іноземних інвесторів
Фінансово-посередницька	Сприяння здійсненню міжнародних фінансових операцій та переказів	Розвиток міжнародного ринку капіталів
Регуляторна (контрольна)	Можливість вибору сприятливого правового режиму для бізнесу	Зниження адміністративних бар'єрів у міжнародній діяльності
Конфіденційна	Захист інформації про власників, структуру компаній та їхні операції	Забезпечення фінансової стабільності великих корпорацій
Стимулююча	Мотивування міжнародних компаній до розширення діяльності через інвестиційні механізми офшорів	Активізація глобальних інвестиційних потоків

Джерело: складено на основі [9]

Таким чином, офшорний ресурс виконує комплексну багаторівневу

функцію в системі міжнародних інвестицій. Він одночасно є механізмом залучення капіталу, інструментом фінансової безпеки, засобом оптимізації оподаткування та структурним елементом глобальної економіки.

Проте, Дяченко, С. А. та Фенюк, Я. К. визнають трохи інакше функції офшорного ресурсу – див.рис.1.1.

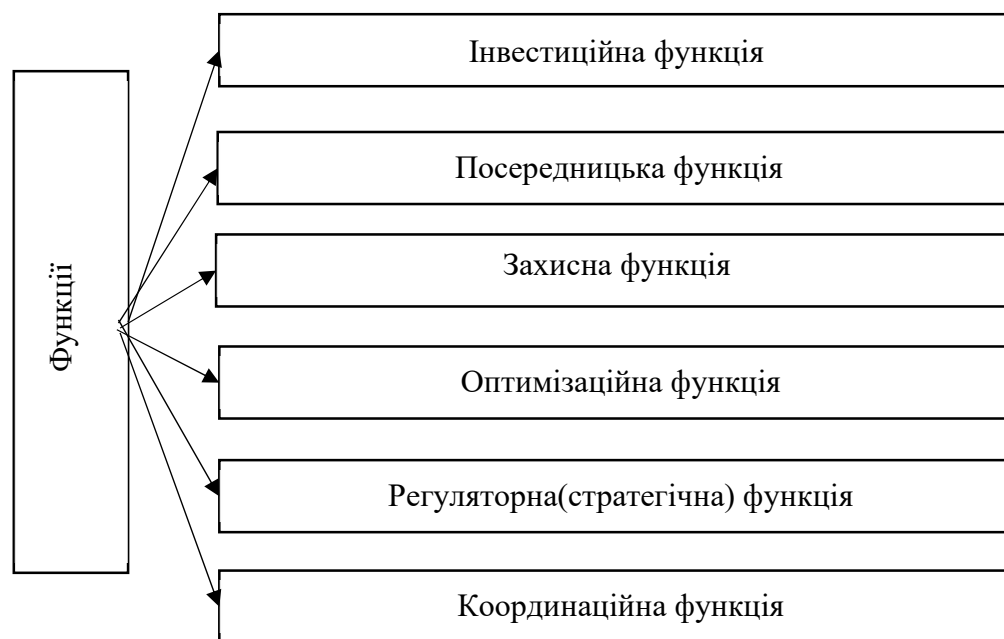

Рисунок 1.1 – Функції офшорного ресурсу як джерела іноземних інвестицій

Джерело: складено за [5]

1. Інвестиційна функція. Головна роль офшорного ресурсу полягає у забезпеченні руху іноземного капіталу через міжнародні фінансові потоки. Це дозволяє інвесторам ефективно розподіляти активи між різними ринками, обираючи найвигідніші умови для розміщення капіталу. Завдяки цьому офшорні ресурси стають важливим інструментом акумулювання та перерозподілу іноземних інвестицій, сприяючи розвитку міжнародного бізнесу, фінансової інтеграції та глобальної економічної взаємодії.

2. Посередницька функція. Офшорні компанії часто виконують роль фінансових посередників між інвестором та кінцевим об'єктом інвестування. Це означає, що інвестиційні потоки проходять через офшорну структуру, яка

забезпечує оптимізацію платежів, мінімізацію валютних ризиків та гнучкість у фінансових операціях. Завдяки цьому офшорна ланка дозволяє знизити витрати на трансакції, спростити механізм руху капіталу та підвищити ефективність інвестиційних процесів на міжнародному рівні.

3. Захисна функція. Використання офшорних механізмів забезпечує захист активів інвесторів від політичної нестабільності, економічних криз або несприятливих змін законодавства у країнах їх походження. Офшорні юрисдикції гарантують високий рівень конфіденційності, що є важливим фактором для збереження комерційної та банківської таємниці. Крім того, вони часто мають стабільну правову систему англосаксонського типу, що забезпечує надійний захист прав власності. У цьому контексті офшорні ресурси виступають інструментом фінансової безпеки та захисту інвестиційних інтересів.

4. Оптимізаційна функція. Однією з ключових причин використання офшорних зон є можливість оптимізації оподаткування. Багато офшорних юрисдикцій пропонують пільгові або нульові ставки податків на прибуток, дивіденди, роялті чи доходи від капіталу. Це дає змогу міжнародним компаніям мінімізувати податкові витрати та підвищити рентабельність своїх інвестицій. Крім того, офшорні структури дозволяють уникати подвійного оподаткування завдяки угодам про уникнення подвійного оподаткування, що укладаються між державами. Таким чином, оптимізаційна функція офшорного ресурсу полягає у створенні сприятливого фінансового середовища для підвищення ефективності міжнародних інвестиційних потоків.

5. Регуляторна (стратегічна) функція. Офшорні ресурси відіграють важливу роль у структуруванні міжнародних інвестиційних проєктів. Вони забезпечують можливість створення складних корпоративних схем, які дозволяють раціонально розподіляти права власності, контроль над активами та фінансові ризики між учасниками. Такі структури широко використовуються у міжнародному бізнесі для здійснення злиттів і поглинань, створення спільних підприємств, а також при реалізації інфраструктурних або інноваційних проєктів. Отже, офшорний ресурс виконує стратегічну функцію - забезпечує гнучкість, стабільність і

передбачуваність інвестиційного процесу.

6. Координаційна функція. У сучасній глобальній економіці офшорні центри виступають механізмом координації міжнародних фінансових потоків. Через них проходять складні мережі транскордонних операцій, що поєднують банки, інвестиційні фонди, корпорації та приватних інвесторів. Це дозволяє підвищити ефективність управління грошовими потоками, створити умови для синергії капіталів різного походження та сприяти розвитку світової фінансової інфраструктури.

Офшорні ресурси є важливим інструментом залучення іноземних інвестицій, оскільки вони створюють сприятливе середовище для вільного руху капіталу, зниження податкових бар'єрів і підвищення ефективності міжнародного бізнесу (табл.1.4).

Таблиця 1.4 - Переваги та ризики використання офшорного ресурсу як джерела іноземних інвестицій

Аспект	Переваги використання офшорного ресурсу	Ризики та недоліки використання офшорного ресурсу
Податковий	Можливість мінімізації податкових платежів; використання пільгових ставок або податкових канікул	Втрата податкових надходжень до бюджету країни-резидента; ризик податкових розслідувань і санкцій
Фінансовий	Зниження вартості залучення капіталу; підвищення прибутковості інвестицій	Обмежена прозорість фінансових потоків; ризик втрати ліквідності через недовіру контрагентів
Правовий	Гарантії захисту прав власності; конфіденційність інформації про власників	Можливість зловживань і легалізації незаконних доходів; суперечності із законодавством країни походження капіталу
Інвестиційний	Стимулювання міжнародного руху капіталу; розширення доступу до іноземних інвестиційних ринків	Відтік національного капіталу в офшори; зменшення внутрішніх інвестицій
Економічний	Оптимізація витрат підприємств; підвищення конкурентоспроможності бізнесу	Нестабільність офшорних юрисдикцій; ризик втрати активів у разі зміни міжнародних правил
Репутаційний	Підвищення гнучкості бізнес-моделі на глобальному рівні	Можливе погіршення іміджу компанії через асоціацію з ухиленням від податків або фінансовими махінаціями

Джерело: складено на основі [10]

Ефективне використання офшорних ресурсів може підвищити інвестиційну привабливість держави, але лише за умови прозорого регулювання та контролю за рухом капіталів.

Водночас, їх використання потребує збалансованого регулювання з боку держави та міжнародних організацій з метою запобігання ухиленню від оподаткування, фінансовим зловживанням і відтоку капіталу[7, с.56]. Рациональне використання офшорного ресурсу може стати потужним чинником розвитку національної економіки, підвищення її інвестиційної привабливості та інтеграції у світовий фінансовий простір.

Отже, офшорний ресурс, незважаючи на неоднозначну репутацію, залишається ефективним механізмом міжнародного інвестування, який дає змогу акумулювати великі обсяги капіталу та спрямовувати їх у стратегічно важливі галузі світової економіки. Разом із тим надмірне використання офшорних схем може створювати макроекономічні ризики, зокрема скорочення податкової бази, тінізацію фінансових потоків та загрозу економічній безпеці держав. Тому оптимальним підходом є регульоване використання офшорних інструментів у межах прозорих міжнародних угод і стандартів фінансового контролю (зокрема BEPS, FATCA, CRS), що дозволяє поєднати інвестиційну привабливість і законність фінансових операцій.

1.2. Особливості використання офшорного ресурсу в глобальних механізмах іноземного інвестування

У сучасній глобальній економіці офшорні ресурси відіграють важливу роль у міжнародному русі капіталів. Офшорні зони виступають своєрідними посередниками у процесах акумулювання, перерозподілу та трансформації фінансових потоків, забезпечуючи податкові переваги, конфіденційність і зниження регуляторного тиску. Саме тому іноземне інвестування через офшорні юрисдикції набуло значного поширення серед транснаціональних корпорацій,

інвестиційних фондів і приватних інвесторів.

Офшорні ресурси можуть бути джерелом іноземних інвестицій, особливо для великих компаній, які направляють свій капітал в офшорні юрисдикції з метою подальшого його повернення до рідної країни як іноземних інвестицій для отримання податкових та адміністративних пільг. Однак такий механізм часто розглядається як «перекладання» коштів, а не залучення нових ресурсів, оскільки він може не сприяти отриманню нових знань, технологій та реальному економічному зростанню країни-реципієнта інвестицій [12].

Як офшорні ресурси є джерелом іноземних інвестицій:

- Інвестиції під виглядом іноземних, або «кругові»: Компанії реєструють свої дочірні структури в офшорних зонах з їх пільговим податковим режимом та іншими перевагами, а потім направляють ці кошти назад у свою основну країну, оформляючи їх як іноземні інвестиції.
- Пільговий податковий та валютний режими: Офшорні юрисдикції надають низькі ставки податків, відсутні валютні обмеження та мита, що робить такі операції привабливими для переказу капіталу та отримання прибутку.
- Мобільність капіталу та конфіденційність: Офшорні фінансові центри забезпечують високу швидкість та конфіденційність операцій, що дозволяє швидко переміщати активи та залучати їх для різних цілей, таких як кредитування та інвестиції [12].

Водночас офшоризація фінансових потоків має як позитивні, так і негативні наслідки для економік країн-донорів і країн-реципієнтів, що зумовлює необхідність глибшого вивчення її специфіки.

Так, офіційні міжнародні джерела прямо пов'язують round-tripping (кругові інвестиції) із використанням офшорних / транзитних юрисдикцій, наприклад:

- 1) UNCTAD (World Investment Report 2016) - пряме твердження про механіку round-tripping: «Round-tripping typically involves setting up companies in offshore jurisdictions to channel domestic capital back

labelled as foreign investment.» [62].

- 2) World Bank (working paper / policy note) - прямо вказує на канали round-tripping: «Round-tripping is mostly channeled through offshore financial or transshipping centers.» [63].

Зарубіжні автори вказують переважно на негативний або нейтральний вплив «кругових» інвестицій на національну економіку. Айкут Д., Сангі А. та Косміду Г. зазначають, що «кругові» інвестиції «фактично є внутрішніми інвестиціями, класифікованими як прямі іноземні інвестиції», а тому вони не створюють додаткових ефектів у вигляді передачі технологій і ноу-хау, які очікуються від потоків ПІІ, можуть призвести до втрат податкових надходжень у приймаючій країні та спотворюють інвестиційне середовище [45].

Чжан Г. зазначає, що як частина стратегії підприємства, «кругові» ПІІ пов'язані з ухиленням від сплати податків. Проте вчений звертає увагу на позитивний вплив таких інвестицій, оскільки «коригуючи стратегію трансфертного ціноутворення, підприємства вміло використовують міжнародне податкове середовище для максимізації економічних вигод» [64]

Іноземне інвестування через офшорні ресурси має низку специфічних особливостей, що відрізняють його від традиційних форм міжнародного руху капіталу (рис.1.2). Основною характеристикою офшорного інвестування є використання спеціальних юрисдикцій із пільговим оподаткуванням та ліберальним фінансовим регулюванням, які забезпечують сприятливі умови для розміщення капіталу.

По-перше, офшорне інвестування базується на податковій оптимізації, що дозволяє компаніям і приватним інвесторам мінімізувати витрати, пов'язані зі сплатою податків. Це досягається завдяки низьким або нульовим ставкам податку на прибуток, дивіденди, відсотки та роялті.

По-друге, офшорні юрисдикції надають інвесторам високий рівень конфіденційності, що приваблює міжнародний бізнес, особливо у сфер фінансового посередництва, венчурного інвестування та управління активами.

По-третє, гнучкість регуляторного середовища забезпечує простоту

реєстрації підприємств, відкриття рахунків, ведення звітності та управління міжнародними потоками капіталу. Завдяки цьому офшорні центри виступають ефективними посередниками у переміщенні інвестицій між країнами з різними правовими та економічними системами.

Особливості іноземного інвестування з офшорного ресурсу	Податковий режим
	Правове регулювання
	Конфіденційність
	Міжнародна мобільність
	Механізми інвестування
	Переваги для інвесторів
	Ризики для країн-реципієнтів
	Контроль міжнародних організацій

Рисунок 1.2 – Особливості іноземного інвестування з офшорного ресурсу

Джерело: складено на основі [4]

Важливою специфікою також є використання посередницьких структур, таких як холдингові, трастові або інвестиційні компанії, через які здійснюється вкладення коштів у реальні активи інших держав. Це дає змогу інвесторам уникати подвійного оподаткування, а також ефективно розподіляти прибутки між пов'язаними компаніями.

Разом з тим, офшорне інвестування має і ризикову складову - підвищену увагу міжнародних організацій до прозорості таких операцій, посилення вимог до фінансового моніторингу (зокрема стандартів FATF, CRS, BEPS) та можливість потрапляння країни до «чорних списків» офшорних юрисдикцій.

Специфіка іноземного інвестування офшорного ресурсу полягає в особливостях використання фінансових інструментів, структур управління та

податкових механізмів(табл.1.5).

Офшорні центри виконують роль фінансових «буферів» між інвесторами та кінцевими отримувачами капіталу. Завдяки сприятливому правовому полю, мінімальним податкам і гнучким умовам корпоративного управління, вони створюють умови для оптимізації витрат та підвищення ефективності міжнародних інвестиційних потоків.

Таблиця 1.5 - Особливості іноземного інвестування через офшорні ресурси

Критерій	Специфіка прояву в офшорному інвестуванні	Економічні наслідки
Податковий режим	Низькі або нульові ставки податків, пільги для нерезидентів	Зниження податкового навантаження на інвесторів
Правове регулювання	Ліберальні вимоги до реєстрації та звітності	Прискорення процесів залучення інвестицій
Конфіденційність	Обмежений доступ до інформації про власників та операції	Захист ділової інформації, але ризик непрозорості
Міжнародна мобільність	Швидке переміщення капіталу між різними юрисдикціями	Підвищення ефективності використання інвестицій
Механізми інвестування	Використання холдингів, трастів, інвестиційних фондів та спеціалізованих компаній.	Розподіл капіталу між значним переліком компаній
Переваги для інвесторів	Зниження податкового навантаження, спрощення управління активами, оптимізація грошових потоків.	Зниження податкових надходжень до бюджету
Ризики для країн-реципієнтів	Відтік капіталу, втрата податкових надходжень, ризики тінізації економіки.	Значна частка тіньової економіки
Контроль міжнародних організацій	Посилення вимог FATF, ОЕСР, ЄС до прозорості фінансових операцій та обміну податковою інформацією.	Можливі обмеження доступу до ринків, репутаційні ризики

Джерело: складено на основі [4]

Основними формами іноземного інвестування через офшорні юрисдикції є:

- створення холдингових компаній для управління активами в інших країнах;
- відкриття дочірніх підприємств, філій або трастових структур;
- проведення операцій із злиття та поглинання (М&А) із залученням офшорних посередників;

- використання офшорних банків і фінансових компаній для забезпечення кредитування або рефінансування [14].

Найчастіше офшорні ресурси використовуються для залучення іноземних інвестицій у країни, що розвиваються, шляхом створення спільних підприємств або інвестиційних фондів, зареєстрованих у юрисдикціях з м'яким податковим режимом (Британські Віргінські острови, Беліз, Монако).

Специфіка іноземного інвестування офшорного ресурсу полягає у поєднанні привабливих умов для інвесторів із необхідністю дотримання міжнародних стандартів прозорості та фінансового контролю. Офшорні зони забезпечують гнучкість, конфіденційність і податкові переваги, водночас створюючи ризики регуляторного тиску та обмежень у глобальних фінансових відносинах. Тому ефективне використання офшорних інструментів вимагає збалансованого підходу між економічною вигодою і правовою безпекою міжнародного бізнесу.

Іноземне інвестування з використанням офшорних ресурсів має низку особливостей, які відрізняють його від традиційних форм міжнародного капіталовкладення. Офшорні юрисдикції - це держави або території, які пропонують пільгові умови оподаткування, високий рівень фінансової конфіденційності та спрощені процедури реєстрації бізнесу для іноземних інвесторів. Основна мета використання офшорного ресурсу - підвищення ефективності управління капіталом, оптимізація податкових витрат і зменшення ризиків, пов'язаних з валютним або політичним середовищем країни базування інвестора [17, с.90].

Однією з ключових специфічних рис такого інвестування є опосередкований характер руху капіталу. Замість прямого інвестування в економіку певної країни, кошти проходять через офшорні компанії, фонди або трасти, що дозволяє інвесторам залишатися анонімними й мінімізувати оподаткування. Це особливо важливо для великих корпорацій, які прагнуть диверсифікувати ризики між кількома юрисдикціями.

Іншою ознакою є регуляторна гнучкість. Офшорні юрисдикції часто не

запроваджують жорстких обмежень щодо валютних операцій, репатріації прибутку чи структурування власності. Це дає змогу іноземним інвесторам ефективніше управляти потоками капіталу, а також використовувати офшор як проміжну ланку для входу на ринки третіх країн.

Важливою особливістю є високий рівень юридичної та податкової оптимізації. Багато офшорних зон укладають міжнародні угоди про уникнення подвійного оподаткування або надають нульову ставку податку на прибуток компаній, зареєстрованих у межах їх юрисдикції, але таких, що ведуть діяльність за кордоном. Це створює передумови для формування міжнародних інвестиційних ланцюгів, де офшорні структури виступають центрами консолідації прибутку [37, с.67]. Разом із тим, така специфіка має і ризикову складову. Використання офшорів часто асоціюється з ухиленням від сплати податків, відмиванням грошей або фінансуванням нелегальних схем, що зумовлює підвищену увагу з боку міжнародних організацій (ОЕСР, FATF, ЄС). У зв'язку з цим держави-реципієнти інвестицій посилюють контроль за прозорістю походження капіталу, а міжнародне співтовариство поступово вводить вимоги до розкриття кінцевих бенефіціарів.

Таким чином, офшорні ресурси виступають невід'ємним елементом сучасного інвестиційного простору, який дозволяє оптимізувати рух міжнародного капіталу. Їх специфіка полягає у поєднанні гнучкості фінансових інструментів, податкових стимулів і високого рівня конфіденційності. Проте масове використання офшорних схем створює певні ризики - зокрема, зменшення податкових надходжень до бюджетів, загрозу відтоку капіталу та ускладнення контролю за фінансовими потоками. Тому держави та міжнародні організації прагнуть досягти балансу між привабливістю інвестування через офшори та прозорістю фінансових операцій, забезпечуючи стабільність світової економічної системи.

Офшорне інвестування є важливою складовою глобального руху капіталу, що поєднує високу ефективність фінансового управління, гнучкість та податкові переваги з ризиками прозорості та репутаційними загрозами(табл.1.6). У сучасних умовах така діяльність поступово переходить від повної конфіденційності до

контрольованої прозорості відповідно до міжнародних стандартів, що дозволяє зберегти легітимність офшорних структур у системі міжнародних фінансів.

Таблиця 1.6 – Специфіка іноземного інвестування офшорного ресурсу

№	Характеристика	Сутність / опис	Переваги для інвестора	Потенційні ризики
1	Посередницький характер інвестування	Інвестиції здійснюються через офшорні компанії, трасти або фонди, що виступають проміжною ланкою між інвестором і кінцевим об'єктом	Можливість збереження анонімності; гнучкість руху капіталу	Ускладнення ідентифікації власника коштів, ризики правової непрозорості
2	Податкова оптимізація	Використання пільгового або нульового оподаткування прибутку, доходів від дивідендів, роялті, відсотків	Зменшення податкового навантаження; підвищення прибутковості інвестицій	Репутаційні ризики, посилення міжнародного контролю (FATF, ОЕСР)
3	Регуляторна гнучкість	Спрощені процедури реєстрації, відсутність валютного контролю, ліберальне корпоративне право	Швидкий запуск проєктів; легкість управління активами	Можливість зловживань; недовіра з боку банківських систем
4	Високий рівень конфіденційності	Обмежене розкриття інформації про власників, акціонерів і обсяги капіталу	Захист комерційної таємниці, персональних даних	Потенційне використання для тіншових фінансових схем
5	Міжнародна мобільність капіталу	Можливість переміщення коштів між країнами без валютних обмежень	Диверсифікація ризиків, доступ до глобальних ринків	Нестабільність через зміну регуляторних норм
6	Використання угод про уникнення подвійного оподаткування	Офшорні зони часто мають мережу угод, що дозволяють зменшити податкові виплати	Зменшення подвійного оподаткування прибутків	Ризик перекваліфікації угод як фіктивних
7	Ризики легалізації доходів	Офшор може бути використаний для відмивання коштів або ухилення від податків	Тимчасове збереження ліквідності	Санкції, відмова у співпраці з міжнародними банками
8	Тенденція до прозорості	Глобальні ініціативи (BEPS, CRS, FATF) вимагають розкриття кінцевих бенефіціарів	Зниження рівня тіншових операцій, підвищення довіри	Втрата анонімності, зростання витрат на комплаєнс

Джерело: складено на основі [54]

Офшорний ресурс як джерело іноземних інвестицій є складним, багатофункціональним явищем, що поєднує переваги глобальної фінансової інтеграції з ризиками непрозорості. Для країн, що розвиваються, він може стати каналом залучення капіталу, технологій і досвіду, але водночас потребує збалансованої державної політики у сфері регулювання офшорних операцій, міжнародного податкового співробітництва та фінансового моніторингу. Ефективне використання офшорного ресурсу передбачає пошук рівноваги між економічною вигодою і фінансовою безпекою держави [40, с.44].

Отже, специфіка іноземного інвестування офшорного ресурсу полягає у поєднанні фінансової гнучкості, конфіденційності, податкових переваг і високої міжнародної мобільності капіталу з необхідністю дотримання глобальних стандартів прозорості та протидії зловживанням. Офшорні механізми залишаються потужним інструментом міжнародного інвестування, проте потребують балансування між вигодами для бізнесу та вимогами фінансової безпеки держав.

1.3. Нормативно – правове регулювання іноземного інвестування в Україні

Нормативно-правове регулювання іноземного інвестування в Україні формувалося поступово, відповідно до етапів розвитку економіки та трансформації державного управління.

Становлення системи нормативно-правового регулювання іноземного інвестування в Україні розпочалося з перших років незалежності держави. Після здобуття незалежності у 1991 році Україна визначила залучення іноземних інвестицій одним із пріоритетних напрямів економічного розвитку. Першим фундаментальним документом став Закон України «Про захист іноземних інвестицій на Україні» (1991 р.), який заклав основи правового поля для інвесторів [25].

На початковому етапі (1991–1995 рр.) головна увага законодавця була

зосереджена на створенні базових правових умов для залучення іноземного капіталу та гарантування прав інвесторів. Подальший розвиток законодавчої бази (1996–2005 рр.) характеризувався гармонізацією норм з міжнародними стандартами, укладанням двосторонніх угод про захист інвестицій та формуванням спеціальних економічних зон. Починаючи з 2014 року, після підписання Угоди про асоціацію з ЄС, Україна активно адаптує свої норми до права Європейського Союзу, приділяючи увагу підвищенню прозорості, дерегуляції та захисту іноземного бізнесу [39]. Подальші реформи були спрямовані на гармонізацію українського законодавства з міжнародними нормами, спрощення процедур реєстрації, гарантії захисту прав інвесторів та створення сприятливого інвестиційного клімату. Значний вплив на правове регулювання справили міжнародні угоди, участь України у Світовій організації торгівлі (СОТ) та підписання Угоди про асоціацію з ЄС (2014 р.), що стимулювало адаптацію національного законодавства до європейських стандартів [32].

На сучасному етапі (з 2020 р.) формується нова інституційна модель інвестиційного середовища - створено Офіс із залучення та підтримки інвестицій, запроваджено режим «Інвест нянь», модернізовано законодавство щодо державно-приватного партнерства(табл.1.7).

Таблиця 1.7 - Основні етапи розвитку нормативно-правової бази іноземного інвестування в Україні

Етап	Період	Ключові нормативні акти	Характеристика етапу
1	2	3	4
I. Формування правових основ іноземного інвестування	1991–1995 рр.	- Закон України «Про інвестиційну діяльність» (1991р.) - Закон України «Про захист іноземних інвестицій» (1991 р.) - Закон «Про зовнішньоекономічну діяльність»	Створено базові умови для залучення іноземного капіталу; визначено правовий статус іноземних інвесторів та гарантії їх діяльності.
II. Інституційне оформлення інвестиційного законодавства	1996–2005 рр.	- Закон «Про режим іноземного інвестування» (1996 р.) - Указ Президента «Про спеціальні (вільні) економічні зони» (1998 р.) - Угоди про уникнення подвійного оподаткування з іноземними державами	Визначено правовий режим інвестицій, створено СЕЗ і ТПР; розпочато формування договірної бази захисту інвестицій.

Продовження таблиці 1.7

1	2	3	4
III. Євроінтеграційний етап	2006–2013 рр.	- Закон «Про державно-приватне партнерство» (2010 р.) - Закон «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» (2010 р.)	Гармонізація інвестиційного законодавства з нормами ЄС; розширення можливостей для приватного інвестора в держсекторі.
IV. Реформування законодавства в умовах асоціації з ЄС	2014–2020 рр.	- Угода про асоціацію між Україною та ЄС (2014 р.) - Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо дерегуляції господарської діяльності» (2016 р.)	Удосконалення механізмів захисту прав інвесторів; спрощення дозвільних процедур; розвиток державно-приватного партнерства.
V. Сучасний етап – стимулювання стратегічних інвестицій	2021–2025 рр.	- Закон України «Про державну підтримку інвестиційних проєктів із значними інвестиціями в Україні» (2021 р.) - Створення урядового Офісу із залучення інвестицій «UkraineInvest» - Податковий кодекс України (оновлення 2023–2024 рр.)	Запровадження режиму «інвестнянь», податкових пільг для стратегічних інвесторів; адаптація до стандартів OECD і FATF; цифровізація дозвільних процесів.

Джерело: складено на основі [11;12;18;20;21;24;2526;27;30;31;38;40]

Нормативно-правове регулювання іноземного інвестування в Україні пройшло шлях від базового визначення правового статусу іноземних інвесторів до створення комплексної системи законодавства, орієнтованої на міжнародні стандарти. Сьогодні головна мета державної політики - забезпечити стабільність, прозорість і передбачуваність правового поля, що сприятиме залученню стратегічних інвестицій у відновлення та розвиток національної економіки.

Впровадження європейських норм, цифровізація реєстраційних процедур та державні гарантії інвестиційної безпеки формують основу для підвищення інвестиційної привабливості України в умовах глобальної конкуренції за капітал.

Нормативно-правова система іноземного інвестування в Україні має поетапний характер розвитку, спрямований на забезпечення сприятливого інвестиційного клімату. На кожному етапі формувалися нові інституційні механізми: від первинних гарантій захисту прав інвесторів - до створення

комплексної системи державної підтримки.

Офшорний бізнес є специфічним елементом міжнародних фінансових відносин, який потребує чіткої правової регламентації на різних рівнях - міжнародному, регіональному та національному. Його нормативно-правове регулювання має на меті не лише забезпечення прозорості діяльності офшорних компаній, а й запобігання ухиленню від оподаткування, відмиванню коштів та фінансуванню тероризму [3].

Офшорний бізнес відіграє помітну роль у світовій фінансовій системі, забезпечуючи можливості оптимізації оподаткування, але водночас створюючи ризики для національних економік. Тому важливою складовою міжнародної фінансової політики є формування ефективного механізму нормативно-правового регулювання офшорної діяльності. Воно здійснюється на трьох основних рівнях - міжнародному, регіональному та національному - кожен з яких має власні інституційні та правові інструменти контролю.

На міжнародному рівні регулювання офшорного бізнесу здійснюється через діяльність міжнародних організацій, зокрема Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), FATF (Група з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням коштів) та реалізацію плану BEPS (Base Erosion and Profit Shifting) [7].

Основна мета цих інструментів полягає у протидії розмиванню податкової бази, ухиленню від сплати податків і забезпеченні прозорості фінансових операцій.

На регіональному рівні, особливо у межах Європейського Союзу, розробляються директиви, спрямовані на уніфікацію податкового законодавства, запровадження «чорних списків» офшорних юрисдикцій, контроль за звітністю транснаціональних корпорацій. Зокрема, Директива ATAD (Anti-Tax Avoidance Directive) визначає заходи боротьби з податковими зловживаннями. На регіональному рівні значну роль відіграє Європейський Союз, який формує «чорні списки» офшорних юрисдикцій, розробляє директиви щодо прозорості податкової звітності та контролю транснаціональних корпорацій [9].

На національному рівні в Україні правове регулювання офшорної діяльності

здійснюється відповідно до Податкового кодексу України[18], Закону України «Про запобігання та протидію легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» [23] та норм щодо контрольованих іноземних компаній (КІК), запроваджених у межах податкової реформи [42](табл.1.8).

Таблиця 1.8 – Нормативно-правове регулювання офшорного бізнесу в Україні за рівнями

Рівень регулювання	Основні нормативно-правові акти / організації	Ключові напрями регулювання	Приклади реалізації
Міжнародний	- ОЕСР (Організація економічного співробітництва та розвитку) - FATF (Група з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням коштів) - BEPS (План дій проти розмивання бази оподаткування та виведення прибутку)	Забезпечення прозорості фінансових операцій, боротьба з відмиванням грошей, запобігання ухиленню від оподаткування	Розробка міжнародних стандартів обміну податковою інформацією (CRS), глобальний мінімальний податок
Регіональний (ЄС)	- Європейська Комісія - Директива ATAD (Anti-Tax Avoidance Directive) - «Чорний список» офшорних юрисдикцій	Контроль за діяльністю компаній у низькоподаткових зонах, гармонізація податкового законодавства, звітність ТНК	Впровадження спільних стандартів корпоративного оподаткування у межах ЄС
Національний (Україна)	- Податковий кодекс України - Закон України «Про запобігання та протидію легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» - Норми щодо КІК (з 2022 р.)	Запобігання відтоку капіталу, контроль за діяльністю резидентів у офшорних юрисдикціях, забезпечення податкової прозорості	Введення правил звітності щодо КІК, участь у системі автоматичного обміну податковою інформацією (CRS)

Джерело: складено на основі [12;40]

На національному рівні Україна також активно адаптує законодавство відповідно до міжнародних вимог, зокрема через імплементацію норм щодо контрольованих іноземних компаній (КІК), боротьбу з ухиленням від сплати податків, посилення контролю за фінансовими потоками. Ці заходи спрямовані на підвищення прозорості руху капіталу, контроль за діяльністю резидентів у низько податкових юрисдикціях та зменшення відтоку коштів за кордон.

Офшорний ресурс є активним джерелом інвестування в Україну, відповідно, нормативно -правова база постійно оновлюється з метою фінансового моніторингу та мінімізації ризиків фінансування тероризму та відмивання нелегальних доходів.

Основним законом, що регулює питання фінансового моніторингу в Україні, є Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення». Чинна редакція закону набула чинності 09.01.2025 року[23].

Закон спрямований на виявлення та запобігання використанню фінансової системи для відмивання «брудних» грошей, фінансування тероризму та поширення зброї масового знищення.

Система фінансового моніторингу в Україні включає два рівня [23]:

- 1) Первинний рівень: Суб'єкти первинного фінансового моніторингу (СПФМ), такі як банки, страхові компанії, кредитні спілки, нотаріуси, ріелтори та інші, зобов'язані здійснювати ідентифікацію клієнтів, аналізувати їхні фінансові операції та повідомляти про підозрілі транзакції.
- 2) Державний рівень: Державний фінансовий моніторинг здійснюється спеціально уповноваженим органом - Державною службою фінансового моніторингу - та іншими державними органами, зокрема Національним банком України, Міністерством юстиції тощо.

Згідно з оновленим законом, поріг для обов'язкового фінансового моніторингу був підвищений зі 150 тис. грн до 400 тис. грн. Водночас було скорочено перелік ознак підозрілих операцій. Моніторингу підлягають операції на суму від 400 тис. грн, пов'язані з: готівкою, переказами коштів за кордон,

публічними діями (PER), клієнтами з країн, що не виконують рекомендацій міжнародних організацій у сфері протидії відмиванню коштів [23].

Закон розширив коло суб'єктів, які зобов'язані повідомляти про підозрілі операції, включивши до них, зокрема, бухгалтерів, аудиторів, ріелторів та операторів лотерей. Банки можуть призупиняти операції та блокувати рахунки у разі виявлення підозрілих транзакцій або за запитом Держфінмоніторингу, зокрема на підставі підозр правоохоронних органів [23].

Нині законодавча база орієнтована на інтеграцію до європейського правового простору, підвищення прозорості, зниження адміністративного тиску та стимулювання великих інвестиційних проєктів.

Нормативно-правове регулювання офшорного бізнесу базується на комплексному підході, який охоплює міжнародний, регіональний і національний рівні. Світова тенденція спрямована на зменшення привабливості офшорів як інструменту ухилення від оподаткування, підвищення фінансової прозорості та зміцнення податкової дисципліни. Для України адаптація до цих вимог є важливим кроком у напрямі інтеграції до світового фінансового простору, розвитку чесного бізнес-середовища та підвищення інвестиційної довіри.

Отже, нормативно-правове регулювання іноземного інвестування в Україні пройшло складний шлях еволюції - від базових законів початку 1990-х до сучасної євроінтеграційної моделі. Нормативно-правове регулювання офшорного бізнесу є багаторівневою системою, що поєднує глобальні, регіональні та національні механізми контролю. Міжнародні стандарти спрямовані на формування єдиного простору фінансової прозорості, тоді як регіональні інституції, такі як ЄС, деталізують ці вимоги на рівні інтеграційних об'єднань. Україна поступово імплементує міжнародні норми у національне законодавство, що сприяє посиленню контролю за рухом капіталу, боротьбі з тіньовими схемами та підвищенню довіри інвесторів.

РОЗДІЛ 2

МЕХАНІЗМИ ВИКОРИСТАННЯ ОФШОРНОГО РЕСУРСУ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТИВАННЯ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

2.1. Світовий досвід залучення та регулювання офшорного капіталу в інвестиційних процесах

У сучасній глобальній економіці офшорні ресурси відіграють суттєву роль у міжнародних потоках капіталу. Використання офшорних зон як джерела іноземних інвестицій стало поширеним інструментом фінансової оптимізації, зниження податкового навантаження та забезпечення конфіденційності інвесторів. Для значної кількості країн приплив капіталу з офшорних юрисдикцій став одночасно і чинником пожвавлення інвестиційної активності, і джерелом ризиків, пов'язаних із тінізацією фінансових потоків та недоотриманням податкових надходжень. Аналіз міжнародного досвіду використання офшорного капіталу для інвестування є ключовим для вироблення збалансованої державної політики щодо залучення іноземного капіталу.

Світова практика свідчить, що офшорні ресурси виступають потужним інвестиційним інструментом, який активно використовують як розвинені, так і країни, що розвиваються. Найбільшими реципієнтами офшорного капіталу є держави з розвиненою фінансовою інфраструктурою - США, Великобританія, Нідерланди, Люксембург, Швейцарія.

Основна частина інвестицій з офшорів надходить через посередництво транзитних юрисдикцій - Кайманові острови, Британські Віргінські острови, Панама, Джерсі тощо. Такі юрисдикції створюють сприятливі умови для акумуляції капіталу, надаючи податкові пільги, спрощені умови реєстрації компаній, конфіденційність бенефіціарів і можливість вільного руху капіталів.

У країнах з розвиненими ринковими економіками офшорні ресурси часто

використовуються легально - як інструмент міжнародної корпоративної реструктуризації, оптимізації оподаткування, залучення портфельних інвестицій та фінансування інноваційних проєктів. Наприклад, у США офшорні кошти повертаються через механізм репатріації прибутків, що стимулюється спеціальними податковими амністіями.

Для значної кількості країн приплив капіталу з офшорних юрисдикцій став одночасно і чинником поживлення інвестиційної активності, і джерелом ризиків, пов'язаних із тінізацією фінансових потоків та недоотриманням податкових надходжень. Аналіз міжнародного досвіду використання офшорного інвестування є ключовим для вироблення збалансованої державної політики щодо залучення іноземного капіталу. Офшорні ресурси, які формуються через компанії, зареєстровані в юрисдикціях із пільговим оподаткуванням, слугують важливим інструментом для транснаціональних корпорацій. Вони дозволяють підвищити ефективність управління капіталом, знизити податкове навантаження та забезпечити гнучкість у міжнародних інвестиційних потоках [47].

США мають розвинену систему залучення іноземних інвестицій, у тому числі з офшорних юрисдикцій (табл.2.1). Американські корпорації традиційно використовують офшорні структури для акумуляції прибутків і подальшого інвестування у внутрішню економіку через дочірні компанії або венчурні фонди, тобто це реінвестовані кошти корпорацій, виведених раніше в офшорні центри (Бермуди, Кайманові острови, Монако).

Політикою уряду США була введена система оподаткування глобального прибутку компаній, що стимулює залучення офшорних коштів до національної економіки. Це дозволило повернути мільярди доларів капіталів для інвестування у виробництво, інновації та інфраструктурні проєкти.

Досвід США щодо використання офшорних фінансових ресурсів свідчить, що поєднання ефективного державного нагляду з адаптивними регуляторними інструментами дає змогу трансформувати офшорний капітал із потенційно ризикового чинника у додаткове джерело внутрішніх інвестицій. Використовуючи систему податкових стимулів, механізми репатріації капіталу та вимоги до

прозорості фінансових операцій, США змогли спрямувати значні обсяги коштів на підтримку стратегічних секторів економіки, що сприяло зміцненню економічної стійкості та підвищенню глобальної конкурентоспроможності країни.

Таблиця 2.1- Особливості досвіду США у використанні офшорного ресурсу для інвестування економіки

Напрямок використання офшорних ресурсів	Характеристика процесу	Економічні результати
Репатріація капіталів	Часткове повернення прибутків корпорацій із офшорів у національну економіку через податкові стимули	Збільшення інвестицій у внутрішній ринок США
Оптимізація оподаткування	Використання дочірніх компаній у юрисдикціях із низькими податками	Підвищення прибутковості транснаціональних компаній
Інвестиції через венчурні фонди	Залучення офшорного капіталу у високотехнологічні стартапи та інновації	Розвиток технологічного сектору
Фінансування інфраструктурних проєктів	Інвестування офшорних коштів через державно-приватне партнерство	Підтримка довгострокового економічного зростання
Контроль і регулювання	Запровадження FATCA, BEPS, податкової реформи 2017 року	Зменшення масштабів ухилення від податків

Джерело: складено на основі [47]

Велика Британія є одним із ключових фінансових центрів світу, який активно регулює офшорні механізми у своїй економічній політиці. Її історично сформована система заморських територій - Джерсі, Гернсі, Бермуди, Кайманові та Віргінські острови - відіграє важливу роль у глобальному русі капіталів. Завдяки гнучкому регулюванню, податковим перевагам та високій фінансовій стабільності британські офшорні юрисдикції стали потужним джерелом іноземних інвестицій як для самої Великої Британії, так і для інших країн.

Використання офшорних ресурсів у Великій Британії розвивалося як інструмент фінансового посередництва між міжнародними ринками капіталу. Основною її перевагою є можливість акумуляції значних обсягів фінансових ресурсів через низько податкові території, наприклад, Британські Віргінські острови, які зберігають правовий зв'язок із британською юрисдикцією, проте не є

частиною Великої Британії, а мають власні закони [49].

Британські банки, інвестиційні фонди та страхові компанії активно використовують офшорні компанії для оптимізації податкових потоків і мінімізації ризиків. Залучені таким чином капітали часто реінвестуються у внутрішню економіку - у сферу фінансових послуг, нерухомості, інновацій та стартапів.

Уряд Великої Британії не заперечує існування офшорних структур, але прагне до підвищення прозорості їхньої діяльності. Для цього запроваджено низку ініціатив: створення публічних реєстрів кінцевих бенефіціарів, участь у програмі BEPS (Base Erosion and Profit Shifting) та посилення контролю за грошовими потоками, що повертаються до країни [49].

Таблиця 2.2 - Особливості досвіду Великої Британії у використанні офшорних ресурсів для інвестування економіки

Напрямок використання офшорних ресурсів	Характеристика процесу	Економічні результати
Формування фінансових потоків через заморські території	Залучення капіталів через Британські Віргінські, Кайманові острови, Гернсі тощо	Збільшення фінансової ліквідності британського ринку
Оптимізація оподаткування ТНК	Використання офшорних структур для управління податковими ризиками	Зростання прибутковості міжнародних компаній із британською участю
Реінвестування офшорних коштів	Повернення капіталу у вигляді іноземних інвестицій до британської економіки	Розвиток інноваційних секторів і ринку нерухомості
Регулювання прозорості	Участь у глобальних антикорупційних та антиофшорних ініціативах (BEPS, FATF)	Зміцнення репутації фінансової системи Великої Британії
Підтримка Лондона як фінансового центру	Використання офшорних структур для управління активами та інвестиціями	Збереження статусу Лондона як провідного світового фінансового хабу

Джерело: складено на основі [49]

Досвід Великої Британії демонструє, що офшорні ресурси можуть ефективно використовуватись як інструмент розвитку національної економіки за умови прозорого регулювання та міжнародної співпраці. Завдяки розвиненій мережі офшорних територій Велика Британія забезпечує стабільний приплив

капіталу, підтримує конкурентоспроможність фінансового сектору та зберігає провідні позиції у глобальній економіці. Поєднання інвестиційної привабливості та контролю за фінансовими потоками дозволяє країні залишатися одним із найуспішніших прикладів інтеграції офшорного ресурсу у національну систему розвитку.

Сінгапур є одним із найуспішніших прикладів країн, які зуміли інтегрувати офшорні ресурси у стратегію сталого економічного розвитку, при цьому, держава не «офшор», а низькоподаткова, але високорегульована фінансова юрисдикція. Його модель поєднує ефективне податкове планування, високий рівень прозорості та інституційну підтримку іноземних інвестицій. Сінгапурська держава свідомо створила сприятливе фінансове середовище для залучення глобальних капіталів, перетворивши країну на потужний міжнародний фінансовий центр Азійсько-Тихоокеанського регіону(табл.2.3).

Таблиця 2.3 - Особливості досвіду Сінгапуру у використанні офшорних ресурсів для інвестування економіки

Напрямок використання офшорних ресурсів	Характеристика процесу	Економічні результати
Податкове стимулювання іноземних компаній	Зниження ставок податку для компаній, які працюють за межами країни	Зростання кількості зареєстрованих транснаціональних корпорацій
Формування фінансового хабу Азії	Розвиток Сінгапуру як центру управління капіталами, банківських та трастових послуг	Підвищення ролі країни у міжнародному фінансовому ринку
Інвестиції у високотехнологічні галузі	Реінвестування офшорних коштів у стартапи, ІТ, біотехнології	Підвищення інноваційного потенціалу економіки
Регуляторна прозорість	Дотримання міжнародних стандартів FATF, BEPS та угод про уникнення подвійного оподаткування	Зміцнення репутації країни як легального офшорного центру
Інфраструктурна інтеграція офшорних потоків	Використання офшорних капіталів для розвитку портової та логістичної системи	Збільшення експорту послуг та обсягів прямих інвестицій

Джерело: складено на основі [57]

Фінансова система Сінгапуру не пропонує повне звільнення від

оподаткування, але забезпечує мінімальні ставки податку на прибуток для іноземних компаній, що здійснюють діяльність за межами держави. Завдяки цьому Сінгапур приваблює транснаціональні корпорації, фінансові холдинги та венчурні фонди.

Однією з ключових переваг є стабільна правова база, високий рівень захисту прав власності та відсутність валютного контролю. Сінгапур активно укладає міжнародні податкові угоди, що дозволяють уникати подвійного оподаткування, а також підтримує участь у глобальних ініціативах OECD щодо боротьби з ухиленням від сплати податків [60].

Офшорні капітали, що надходять у Сінгапур, переважно інвестуються у високотехнологічні галузі, цифрову економіку, логістику, фінансові послуги та інфраструктурні проєкти. Уряд стимулює ці процеси через пільгове оподаткування інноваційних компаній, створення технопарків і сприяння венчурним інвестиціям.

Досвід Сінгапуру свідчить, що офшорні ресурси можуть бути ефективним інструментом економічного зростання за умови належного правового регулювання, фінансової дисципліни та державного контролю. Сінгапур зумів створити баланс між інвестиційною привабливістю та прозорістю, перетворившись на світового лідера з управління міжнародним капіталом.

Використання офшорних коштів тут не асоціюється з ухиленням від оподаткування, а розглядається як засіб підвищення конкурентоспроможності, розвитку інновацій та інтеграції у глобальну економічну систему.

Кіпр, невелика острівна держава в Середземному морі, здобула значну вагу на світовій арені як міжнародний фінансовий центр, що приваблює значні обсяги іноземних інвестицій. Значну роль у цьому відіграла транзитна юрисдикція Кіпру, що пропонувала вигідні податкові умови та спрощені регуляторні процедури. Прагнення залучити капітал з-за кордону зумовило модель економічного розвитку, яка значною мірою залежить від припливу іноземних інвестицій, особливо з офшорних джерел. Економічний ландшафт Кіпру сформувався саме завдяки іноземним інвестиційним потокам, які були спрямовані на різні сектори економіки, від фінансового до нерухомості. Однак, ця залежність також створила певні

виклики, зокрема, вразливість до зовнішніх економічних шоків та побоювання щодо відмивання грошей та ухилення від сплати податків. Тому, аналіз досвіду Кіпру є важливим для розуміння стратегій розвитку економіки на основі залучення капіталу з офшорних зон, їхніх потенційних переваг та ризиків [48].

Кіпр розпочав свій шлях до фінансового центру у 1970-х роках, пропонуючи податкові пільги та анонімність для іноземних компаній. Це дозволило залучити значні потоки капіталу, зокрема, з країн колишнього Радянського Союзу. Іноземні інвестиції були спрямовані переважно у фінансовий сектор, нерухомість та туризм(табл.2.4).

Таблиця 2.4 - Особливості досвіду Кіпру у використанні офшорних ресурсів для інвестування економіки

Напрямок Інвестицій	Сутність	Результат
Фінансовий сектор	Залучення іноземних компаній для відкриття рахунків, реєстрація офшорів, банківські операції.	Швидке зростання фінансового сектору, але також його перевантаженість, залежність від іноземного капіталу, вразливість до зовнішніх економічних шоків, криза 2012-2013 рр., потреба в санації та реформуванні банківської системи.
Нерухомість	Будівництво житлових та комерційних об'єктів, залучення іноземців для придбання нерухомості.	Бум будівельного сектору, зростання цін на нерухомість, розвиток інфраструктури, покращення житлових умов, але також формування "бульбашки", яка згодом лопнула, призвівши до економічних проблем та падіння цін.
Туризм	Будівництво готелів, курортів, розвиток туристичної інфраструктури, збільшення туристичного потоку.	Зростання туристичного сектору, збільшення надходжень від туризму, створення робочих місць, підвищення привабливості країни, але також сезонність роботи, залежність від зовнішніх факторів (економічні кризи, політична нестабільність), екологічні наслідки.
Інші Сектори	(Спроби розвитку) Інформаційні технології, енергетика, інші галузі промисловості.	(Обмежені результати) Незначні зміни в структурі економіки, недостатня диверсифікація, зберігаючи залежність від фінансового сектору та нерухомості. Потреба в стимулюванні інновацій та підприємництва для диверсифікації економічної діяльності.

Джерело: складено на основі [48;59]

Переваги інвестування з офшорних ресурсів включали швидкий економічний розвиток, створення робочих місць та збільшення державних доходів. Однак, модель економічного розвитку Кіпру була надмірно залежною від припливу іноземного капіталу, що зробило її вразливою до економічних криз. Фінансова криза 2012-2013 років, яка була викликана грецькою борговою кризою та надмірним розміром фінансового сектору, показала слабкі сторони економіки Кіпру. В результаті, уряд Кіпру був змушений звернутися за фінансовою допомогою до міжнародних організацій. Криза змусила Кіпр переглянути свою економічну модель та вжити заходів для диверсифікації економіки та посилення регулювання фінансового сектору. Були введені більш суворі правила щодо боротьби з відмиванням грошей та ухиленням від сплати податків. Також були вжиті заходи для підтримки розвитку інших секторів економіки, таких як інформаційні технології та енергетика.

Досвід Кіпру демонструє, що інвестування в економіку з офшорних ресурсів може мати як значні переваги, так і суттєві ризики. З одного боку, це може стимулювати швидкий економічний розвиток, залучити іноземні інвестиції та створити робочі місця. З іншого боку, залежність від офшорного капіталу може зробити економіку вразливою до зовнішніх шоків та сприяти розвитку корупції та ухиленню від сплати податків. Враховуючи досвід Кіпру, можливо розробити більш стійку та диверсифіковану економічну модель, яка використовує переваги іноземних інвестицій, мінімізуючи при цьому ризики, пов'язані з залежністю від офшорного капіталу. Ретельний аналіз, чітка стратегія та дієві регуляторні механізми є ключовими для забезпечення сталого та інклюзивного економічного зростання.

Нідерланди, історично й економічно розвинена країна Західної Європи, протягом багатьох років використовують стратегію залучення іноземних інвестицій, в тому числі з офшорних джерел, для стимулювання економічного зростання та підвищення конкурентоспроможності. Це дозволяє Нідерландам використовувати офшорні інвестиції в більш стратегічний та ефективний спосіб, інтегруючи їх в загальну економічну політику [47]. На відміну від Кіпру, модель

Нідерландів не є настільки критично залежною від саме іноземних інвестицій (табл.2.5).

Таблиця 2.5 - Особливості досвіду Нідерландів у використанні офшорних ресурсів для інвестування економіки

Напрямок Інвестицій	Сутність	Результат
Холдингові компанії	Залучення міжнародних корпорацій для створення холдингових структур, використання сприятливого податкового режиму для перерозподілу прибутків.	Значне зростання кількості холдингових компаній, збільшення надходжень до бюджету, укріплення позицій Нідерландів як міжнародного фінансового центру, але також критика за сприяння уникненню податків та "податковій конкуренції", потреба у відповідності до міжнародних стандартів.
Фінансовий сектор	Розвиток фінансових інституцій, залучення міжнародних інвесторів, здійснення фінансових операцій.	Розвинений фінансовий сектор, здатність інвестувати значні кошти в різні галузі економіки, висока ефективність та конкурентоспроможність, але також залежність від глобальних фінансових ринків, ризики фінансових криз, необхідність регулювання для забезпечення стабільності та захисту споживачів.
Логістика та Транспорт	Інвестиції в портову інфраструктуру (порт Роттердам), логістичні центри, транспортні мережі.	Перетворення Нідерландів на важливий логістичний хаб Європи, значні економічні вигоди від транспортних послуг, створення робочих місць, розвиток інфраструктури, але також екологічні питання (забруднення, викиди), потребують сталого розвитку.
Високі Технології	Інвестиції в наукові дослідження, інноваційні компанії, розвиток технологічних парків.	Створення сприятливого середовища для високотехнологічних компаній, розвиток інновацій, залучення кваліфікованих кадрів, підвищення конкурентоспроможності економіки, хоча також вимагає значних державних інвестицій та довготривалої стратегії.
Сільське Господарство	Інвестиції в інтенсивне сільське господарство, тепличні господарства, новітні технології.	Висока продуктивність сільського господарства, експорт сільськогосподарської продукції, застосування інновацій, але також екологічні проблеми (забруднення, використання пестицидів), потребує сталого та екологічно чистого виробництва.

Джерело: складено на основі [47;59]

Вони використовують розвинену податкову систему (а не лише пільги для офшорів) та загальну економічну привабливість для залучення широкого спектру іноземних інвестицій. Вони більш диверсифіковані та мають розвинену інфраструктуру, що робить їх економіку більш стійкою. Економічна модель Нідерландів базується на відкритій ринковій економіці з сильним акцентом на міжнародній торгівлі, інноваціях та високотехнологічних секторах. Залучення іноземних інвестицій, в тому числі через сприятливий податковий режим для холдингових компаній, сприяло розвитку ключових секторів, таких як фінанси, логістика, високі технології та сільське господарство. Однак, Нідерланди усвідомлюють необхідність відповідального використання офшорних інвестицій та активно працюють над відповідністю до міжнародних стандартів боротьби з ухиленням від сплати податків та фінансовою прозорістю. Вони прагнуть підтримувати конкурентоспроможність, водночас дотримуючись принципів соціальної відповідальності та сталого розвитку. Цей підхід дозволяє Нідерландам отримувати економічні вигоди від залучення іноземних інвестицій, не ставлячи під загрозу репутацію та стабільність фінансової системи.

Досвід Нідерландів демонструє більш збалансований та сталий підхід до використання офшорних інвестицій порівняно з прикладом Кіпру. Замість того, щоб покладатися виключно на податкові пільги та залучати капітал, Нідерланди використовують широкий спектр економічних переваг, включаючи розвинену інфраструктуру, інновації, якісну освіту та стабільне правове поле, для залучення іноземних інвестицій у стратегічно важливі сектори економіки.

Таким чином, Нідерланди можуть слугувати прикладом для інших країн, які прагнуть використовувати офшорні інвестиції для економічного розвитку, але при цьому прагнуть забезпечити сталість, відповідальність та відповідність міжнародним стандартам. Ключовим є створення привабливого середовища для інвестицій, яке базується не лише на податкових пільгах, а й на більш широкому спектрі економічних та соціальних факторів.

Водночас для країн з трансформованою економікою (зокрема

пострадянських держав), значна частина офшорних інвестицій має реімпортний характер, тобто це виведені раніше кошти, що повертаються у вигляді іноземних інвестицій. Така ситуація характерна для України, Казахстану, де великі обсяги капіталу спрямовуються через Бейліз чи Віргінські острови, а потім повертаються в економіку у вигляді «іноземних інвестицій».

Узагальнимо вищевикладене в табл.2.6.

Таблиця 2.6 - Порівняльна характеристика світового досвіду інвестування з офшорних ресурсів

Країна / Регіон	Особливості використання офшорних ресурсів	Переваги для економіки	Проблеми та ризики
США	Репатріація капіталу через податкові амністії; інвестиції транснаціональних корпорацій у внутрішні проекти.	Залучення інвестицій у високотехнологічні сектори, стимулювання економічного зростання.	Ризики ухилення від оподаткування, втрата частини доходів бюджету.
Велика Британія	Використання заморських територій (Кайманові, Бермудські острови) як фінансових хабів.	Підвищення конкурентоспроможності лондонського фінансового центру.	Репутаційні ризики, необхідність посилення контролю за тіньовими потоками.
Сінгапур	Центр залучення іноземних інвестицій з офшорів; високий рівень фінансової прозорості.	Розвиток інноваційних технологій, фінансових послуг, логістики.	Необхідність балансування між привабливістю та контролем капіталів.
Кіпр	Транзитна юрисдикція для інвестицій з Європи у країни СНД.	Приплив іноземних інвестицій, розвиток банківського сектору.	Реімпорт капіталу, залежність від зовнішніх потоків.
Нідерланди	Використання холдингових структур для оптимізації оподаткування.	Сприятливий клімат для корпоративних інвестицій.	Під тиском ЄС щодо перегляду податкової політики.
Україна	Основні інвестиції надходять із офшорів (Бейліз, Віргінські острови).	Формальне зростання обсягів іноземних інвестицій.	Відтік капіталу, непрозорість власності, фіктивність інвестицій.

Джерело: складено на основі [6;59]

Сучасна міжнародна практика боротьби з агресивним податковим плануванням базується на ініціативах Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), зокрема плані BEPS (Base Erosion and Profit Shifting), який спрямований на запобігання ухиленню від сплати податків через офшорні схеми. Європейський Союз формує «чорні списки» офшорних юрисдикцій та запроваджує стандарти обміну податковою інформацією, що підвищує прозорість руху капіталу.

Світовий досвід демонструє, що офшорні ресурси можуть бути як потужним джерелом інвестиційного розвитку, так і фактором фінансової нестабільності. Для розвинених держав вони виконують функцію ефективного перерозподілу капіталу, а для країн з перехідною економікою - часто слугують механізмом реімпорту тіньових коштів. Ефективна державна політика у сфері регулювання офшорного інвестування повинна поєднувати привабливість інвестиційного середовища з прозорими податковими механізмами, міжнародною співпрацею та контролем за рухом капіталу. Це дасть змогу мінімізувати ризики тінізації економіки та забезпечити справедливую участь офшорних інвесторів у формуванні національного доходу.

2.2. Дослідження іноземного інвестування в економіку України до початку активної фази воєнних дій

Іноземне інвестування є важливим чинником економічного розвитку України, адже воно сприяє модернізації виробництва, створенню нових робочих місць, зростанню експорту та підвищенню конкурентоспроможності національної економіки. До початку повномасштабного вторгнення РФ у 2022 році Україна демонструвала поступове відновлення інвестиційної активності після кризових періодів 2014–2015 рр. та пандемії COVID-19. Водночас, попри позитивні тенденції, рівень залучення іноземних інвестицій залишався нижчим, ніж у більшості країн Центрально-Східної Європи.

У 2016–2021 роках Україна здійснювала системні кроки щодо покращення інвестиційного клімату: запровадження системи «єдиного вікна», дерегуляцію

підприємницької діяльності, створення інституції «UkraineInvest», ухвалення закону «Про державну підтримку інвестиційних проєктів із значними інвестиціями».

Головними країнами-інвесторами залишались:

Кіпр - традиційно основне джерело капіталу, що часто виступало посередником для українського бізнесу;

Нідерланди, Швейцарія, Велика Британія, Німеччина — стабільні стратегічні інвестори у промисловість, фінанси та ІТ-сферу;

США та Польща - активні учасники проєктів у сфері агробізнесу, машинобудування, енергетики.

Основними сферами вкладення іноземного капіталу були:

- промисловість (зокрема харчова, металообробна, хімічна);
- фінансова та страхова діяльність;
- інформаційні технології та телекомунікації;
- операції з нерухомістю;
- сільське господарство.

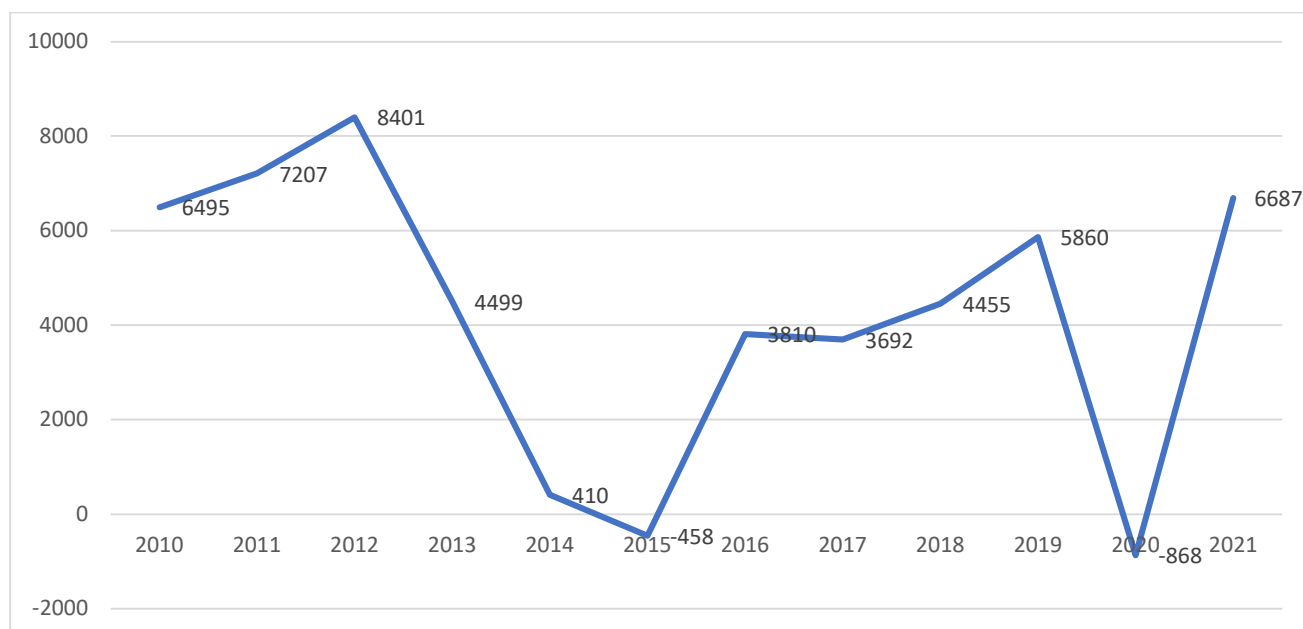

Рисунок 2.1 – Динаміка прямих іноземних інвестицій в Україну за 2010 - 2021 роки, млн дол США

Джерело: складено на основі [36]

Пік надходжень прямих іноземних інвестицій припав на 2012 та 2019 р. і становив відповідно 8401 а 5860 млн дол. США, спад спостерігався на 2015 р. – 458 млн дол. США та 2020 році -868 млн дол США [36]. Таку тенденцію варто розглядати у тандемі з динамікою індексу інфляції, що набув найбільшого значення у 2015 році. Така ситуація зумовила погіршення інвестиційного клімату в країні.

У 2014 р., після Революції Гідності та початку воєнних дій на Донбасі та анексії Криму, рівень ПІІ рекордно впав до 410 млн дол. США, а наступного року взагалі вперше став від’ємним (–458 млн дол. США). Далі, у 2016 р., відбулося поліпшення ситуації – рівень надходжень ПІІ в Україну піднявся до позначки в 3810 млн дол. США. Тенденція зберігалася до 2019 р. включно. У 2020 р., через негативні наслідки впливу пандемії коронавірусу у світі, неспроможність інвесторів оцінити ситуацію, що склалася, та приймати рішення, ПІІ в Україну були рекордно низькими за весь час спостережень (–868 млн дол. США). Але вже наступного року відбулася стабілізація інвестиційного клімату в Україні, що бачимо за найбільшими обсягами ПІІ у другому періоді – 6687 млн дол. США [36].

Таблиця 2.7 - Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) в економіку України у 2018–2021 рр.

Рік	Обсяг ПІІ, млрд дол. США	Приріст до попереднього року, %	Основні країни-інвестори	Провідні галузі вкладень
2018	2,4	+14,3	Кіпр, Нідерланди, Німеччина	Промисловість, фінанси
2019	5,8	+141,7	Кіпр, Нідерланди, Швейцарія	Машинобудування, торгівля
2020	0,9	–84,5	Кіпр, Німеччина, Польща	ІТ-послуги, агросектор
2021	6,7	+644,4	Нідерланди, Велика Британія, США	Фінансові послуги, нерухомість, ІТ

Джерело: складено на основі [36]

До повномасштабного вторгнення іноземне інвестування в Україну було ключовим для економічного розвитку, з чистим припливом прямих іноземних інвестицій (ПІІ) у 6,7 млрд дол США у 2021 році. Основними країнами-інвесторами

були Кіпр (10,3 млрд дол США), Нідерланди (7,5 млрд дол США), Велика Британія (2 млрд дол США), Німеччина (1,7 млрд дол США) та Швейцарія (1,6 млрд дол США), згідно з даними на кінець 2019 року [36].

Рисунок 2.2 – Структура іноземних інвестицій в економіку України до 2022 року, %

Джерело: складено на основі [36]

Найбільшу частку становили вкладення з Кіпру ($\approx 35\%$) та Нідерландів ($\approx 25\%$), тоді як частка Швейцарії, Великої Британії та Сінгапуру була меншою, але стабільною. Це свідчить про концентрацію іноземного капіталу в кількох ключових юрисдикціях, які традиційно використовуються для структуризації українських інвестицій [36].

Для залучення інвестицій Україна запроваджувала спеціальні режими, як-от державне стимулювання індустріальних парків та «Дія Сіті», а також встановлювала для інвесторів національний режим, який передбачає рівні умови з місцевими підприємцями.

Впродовж 2010 – 2021 років обсяги ПІІ, в яких кінцевим контролюючим інвестором є резидент (round tripping) оцінено у 11.1 млрд дол США, що становить 25.5 % від припливу ПІІ в Україну (43.6 млрд дол. США)(рис.2.3) [15].

При цьому, автор не ототожнює операції round tripping з операціями офшорного походження, оскільки такі транзакції можуть не мати жодного зв'язку з офшорними юрисдикціями. У Звіті НБУ також відсутня інформація щодо зв'язку

даних операцій з офшорним походженням.

Найбільші обсяги round tripping інвестування спостерігались впродовж 2010-2013 років – в середньому на рівні 32.7% від загального обсягу. 89% таких інвестицій було спрямовано до підприємств реального сектору [15].

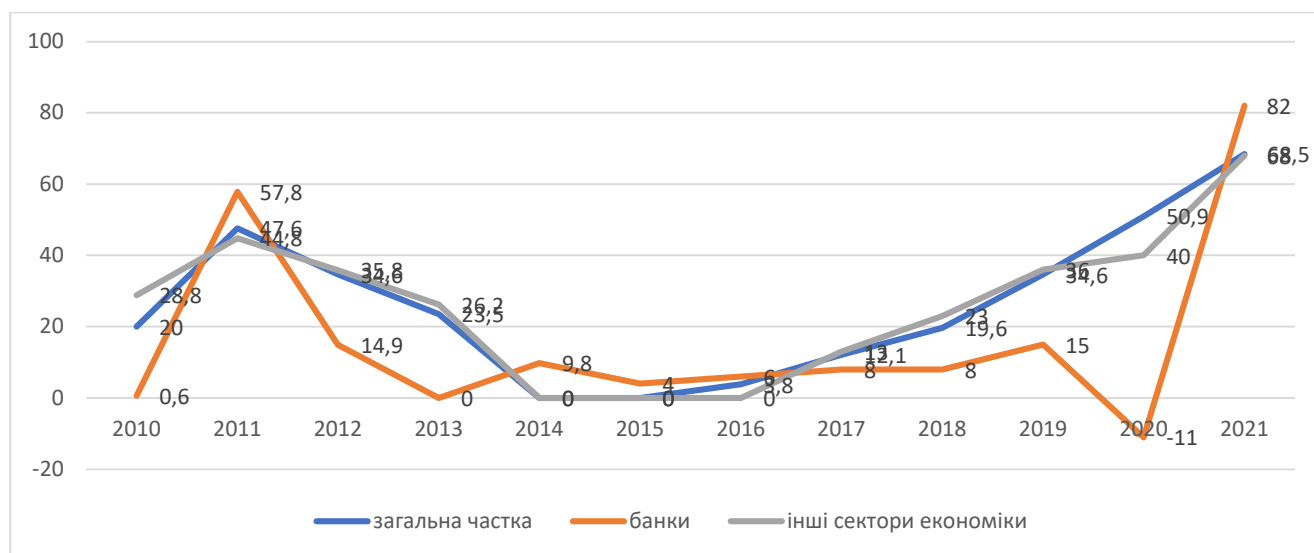

Рисунок 2.3 – Частка участі у ПІІ резидентів України, %

Джерело: складено на основі [15]

В 2014-2015 роках спостерігався відтік коштів з України за такими операціями, що пов'язано з політичними змінами в країні, а також початком воєнних дій на Сході. У 2016 – 2020 роках спостерігалось поступове наростання чистого притоку коштів за операціями round tripping, але в менших обсягах, ніж напередодні кризи. В 2016 році вони забезпечили 3.8%, у 2017 – 12.1%, у 2018 – 19.6%, у 2019 – 34.6% приливу ПІІ в Україну. В 2020 році їх частка зросла до 50.9%, однак номінальні обсяги становили лише 0.2 млрд дол. США. У 2021 році чистий притік за операціями round tripping продовжив зростати. Його обсяги оцінено у 1.6 млрд дол. США, що становить 68.5% притоку ПІІ в Україну [15].

До 2022 року понад 60 % усіх прямих іноземних інвестицій в Україну надходили саме з транзитних юрисдикцій, зокрема Кіпру та Нідерландів. Частина з цих коштів мала ознаки «поверненого» українського капіталу, який використовувався для реінвестування під виглядом іноземних вкладень.

Найбільші обсяги операцій round tripping здійснювались через Кіпр, Нідерланди, Швейцарію та Австрію (рис.2.4).

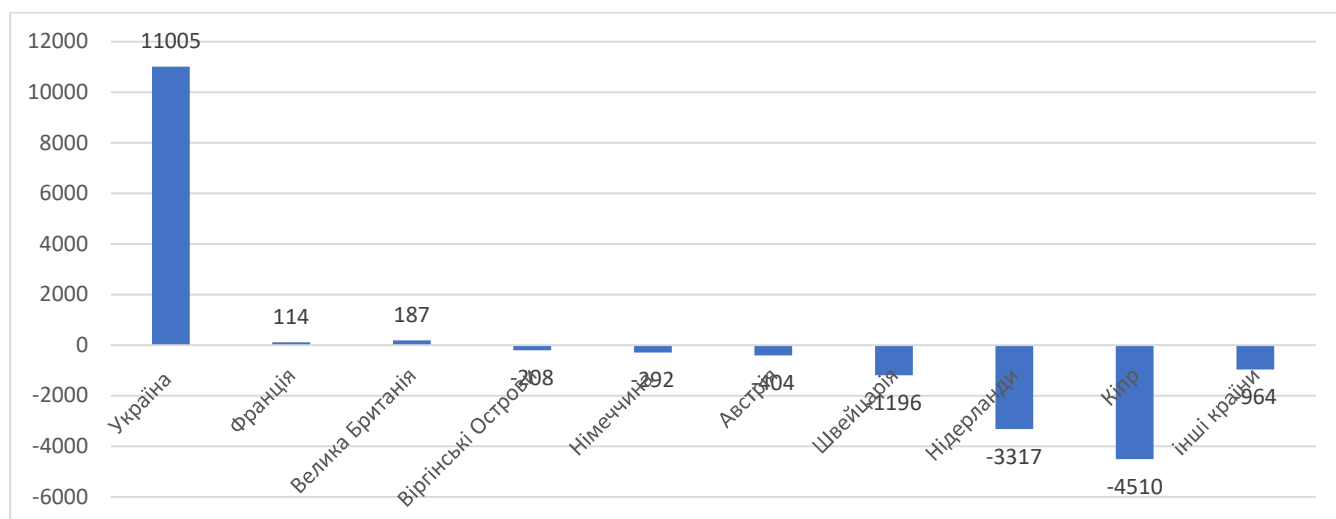

Рисунок 2.4 - Перерозподіл притоку ПІІ за 2010-2021 за країнами кінцевого інвестора (порівняно з країнами безпосереднього інвестора), млн дол. США

Джерело: складено на основі [15]

До початку повномасштабного вторгнення Україна у різні періоди мала значні обсяги прямих іноземних інвестицій, частина яких надходила через офшорні чи транзитні юрисдикції. Офшори використовувалися як проміжні ланки - для захисту інвестицій, оптимізації оподаткування, структурування власності та зменшення юридичних бар'єрів. Механізм притоку таких ПІІ був поєднанням легальних корпоративно-фінансових практик і, у деяких випадках, реструктуризацій раніше виведеного капіталу(табл.2.8).

До 2022 року понад 60 % усіх прямих іноземних інвестицій в Україну надходили саме з транзитних юрисдикцій, зокрема Кіпру та Нідерландів. Частина з цих коштів мала ознаки «поверненого» українського капіталу, який використовувався для реінвестування під виглядом іноземних вкладень. Механізм залучення ПІІ до економіки України до повномасштабного вторгнення був комбінованим: поєднання реальних інвестицій, реінвестованих прибутків і структурованих транзакцій через холдинги та проміжні юрисдикції. Така модель забезпечувала гнучкість і оперативність притоку капіталу, але супроводжувалася

проблемами прозорості, податковими ризиками та потенційною нестабільністю структури власності.

В табл.2.8 проаналізуємо ПІІ з офшорних зон, відповідно до розпорядження КМУ 23.02.2011 № 143-р зі змінами та доповненнями [19].

Таблиця 2.8 - Динаміка іноземних інвестицій з офшорних зон в економіку України, млн дол США

№ п/п	Країна	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Відхилення	
							+-	%
1	Ангілья	13,0	12,4	13,8	0,3	0,3	-12,7	-97,69
2	Аруба	0	152,2	86,5	72,5	74,4	74,4	x
3	Багамські Острови	21,7	22,2	58,5	41,4	50,2	28,5	131,34
4	Британські Віргінські Острови	1419,1	914,6	490,7	410,9	433,5	-985,6	-69,45
5	Беліз	407,9	252,4	209,1	141,7	231,9	-176	-43,15
6	Гібралтар	2,6	2,4	2,1	2,0	3,3	0,7	26,92
7	Кайманові Острови	3,2	3,3	3,5	2,9	0	-3,2	-100,00
8	Ліберія	3,3	2,6	0,6	0,3	1,2	-2,1	-63,64
9	Маршалські Острови	39,9	38,0	43,5	38,2	95,0	55,1	138,10
10	Монако	111,9	65,8	74,8	63,4	64,7	-47,2	-42,18
11	Панама	240,5	273,2	299,9	201,2	122,2	-118,3	-49,19
12	Острів Мен	12,8	8,4	11,3	9,0	14,3	1,5	11,72
13	Сент-Вінсент і Гренадіни	7,9	6,6	18,3	6,1	3,3	-4,6	-58,23
14	Сент-Кітс і Невіс	56,1	27,0	16,9	12,1	29,7	-26,4	-47,06
15	Сейшельські Острови	156,2	110,1	125,0	138,8	130,9	-25,3	-16,20
16	Острови Теркс і Кайкос	0,9	1,3	0,8	0	0	-0,9	-100,00
	Разом	2497	1892,5	1455,3	1140,8	1254,9	-1242,1	-49,74

Джерело: складено на основі [36]

Згідно інформації НБУ, за період 2017-2021 років ПІІ з офшорних зон надходили з 16 юрисдикцій, Обсяг ПІІ з офшорних зон на 31.12.2021 року склав 1254,9 млн. дол США, що на 1242,1 млн дол США менше ніж у 2017 році. або – 49,74%. В той же час, структура ПІІ з офшорних зон не змінилась, частка Британських Віргінських островів склала у 2021 році 34,54% від загального обсягу ПІІ з офшорних ресурсів, частка Белізу 18,48%, Сейшельських островів 10,43% та Панама 9,74%. В той же час, є дві офшорні зони, які у аналізованому періоді суттєво наростили обсяг ПІІ в Україну, це – Багамські острови(+ 28,5 млн дол США, або 138,4%) та Маршалльські острови (+55,1 млн дол США, або 138,1%)[36].

Механізм залучення ПІІ з офшорів до економіки України до повномасштабного вторгнення був комбінованим: поєднання реальних інвестицій, реінвестованих прибутків і структурованих транзакцій через холдинги та проміжні юрисдикції. Така модель забезпечувала гнучкість і оперативність притоку капіталу, але супроводжувалася проблемами прозорості, податковими ризиками та потенційною нестабільністю структури власності.

Після початку повномасштабної війни структура іноземного інвестування поступово змінюється: зменшується роль класичних «податкових гаваней» (Віргінські острови, Беліз, Панама); зростає значення прозорих юрисдикцій ЄС (Нідерланди, Люксембург); активізуються інвестиційні структури в Сінгапурі та Великій Британії, орієнтовані на технологічні сектори.

Отже, до початку повномасштабного вторгнення РФ у лютому 2022 року Україна демонструвала стійку позитивну динаміку у відновленні інвестиційного ринку. Зростання обсягів іноземних вкладень у 2021 році засвідчувало підвищення довіри з боку міжнародних партнерів та поступове покращення умов для ведення бізнесу. Високу інвестиційну привабливість країни забезпечували місткий внутрішній ринок, конкурентоспроможний аграрний сектор, значний потенціал ІТ-індустрії та вигідне географічне розташування поруч із країнами ЄС. Разом із тим у той період зберігалися певні ризики, пов'язані з політичними чинниками та триваючим зовнішнім тиском. Ескалація збройної агресії у 2022 році стала визначальним фактором, який тимчасово уповільнив інвестиційну активність та

змінив динаміку економічного розвитку.

2.3. Аналіз механізмів використання іноземного інвестиційного ресурсу в економіці України в умовах воєнного стану

Після початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну 24 лютого 2022 року інвестиційна діяльність зазнала суттєвих змін. Військові дії, руйнування інфраструктури, зниження виробництва та споживчого попиту призвели до відтоку капіталу і різкого зниження ділової активності. Проте, попри складні умови, Україна зуміла зберегти частину інвестиційної привабливості завдяки підтримці міжнародних партнерів і реалізації нових фінансових програм.

У 2022 році обсяги прямих іноземних інвестицій (ПІІ) скоротилися майже втричі порівняно з 2021 роком. Основна частина надходжень мала форму рекапіталізації банків, гуманітарних та грантових програм, а не нових приватних інвестицій. У 2023 році ситуація поступово стабілізувалася: міжнародні фінансові організації (ЄБРР, IFC, Світовий банк, USAID, G7) розширили програми кредитування малого й середнього бізнесу, інвестуючи насамперед у відновлення критичної інфраструктури, аграрний сектор та енергетику.

Таблиця 2.9 – Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) в економіку України у 2022–2024 рр.

Рік	Обсяг ПІІ, млн дол. США	Приріст до попереднього року, %	Основні країни-інвестори	Ключові напрями вкладень
2022	1152	-82,77	Кіпр, Нідерланди, Польща	Банківський сектор, логістика
2023	4247	268,66	Польща, Німеччина, США, Чехія	Аграрна інфраструктура, енергетика, ІТ
2024	3329	-21,62	Канада, Японія, Швейцарія, ЄС	Відновлення промисловості, «зелена» енергетика, оборонні технології

Джерело: складено на основі[36]

У 2024 році з'явилися ознаки відновлення довіри приватних інвесторів: ухвалення законів про страхування військових ризиків, створення Фонду відновлення України, розширення дії режиму «інвестнянь», розвиток індустріальних парків. До інвестування активно долучаються компанії з Польщі, Чехії, Німеччини, Японії, Канади та США, орієнтуючись на довгострокове післявоєнне відновлення.

Після початку повномасштабної війни структура іноземного інвестування поступово змінюється:

- зменшується роль класичних «податкових гаваней» (Віргінські острови, Беліз, Панама);
- зростає значення прозорих юрисдикцій ЄС (Нідерланди, Люксембург);
- активізуються інвестиційні структури в Сінгапурі та Великій Британії, орієнтовані на технологічні сектори(рис.2.5) [16].

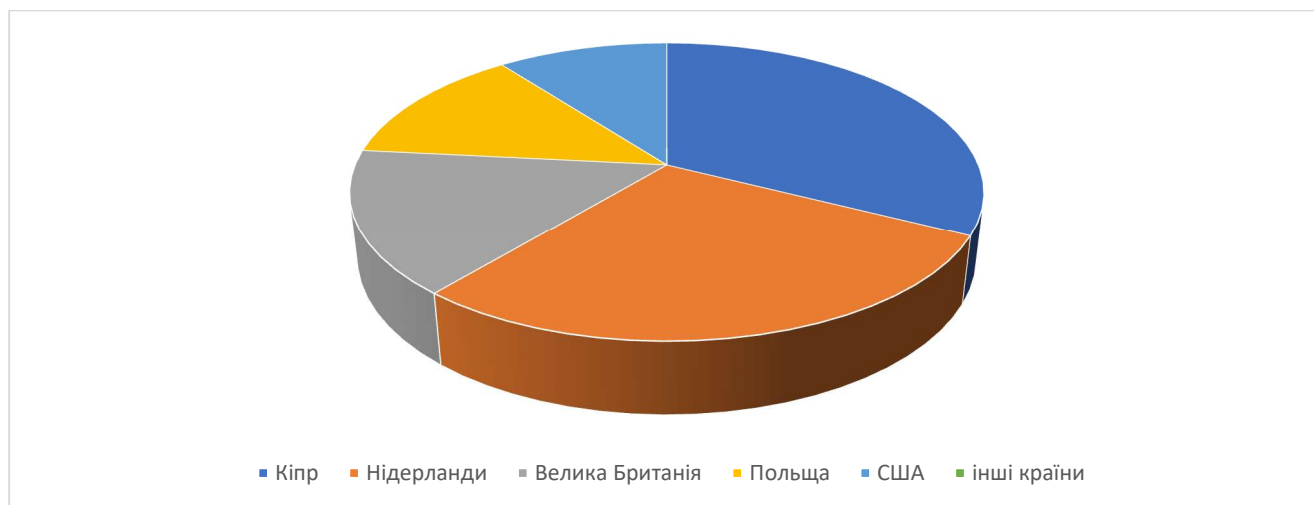

Рисунок 2.5 – Структура іноземних інвестицій в економіку України(2023-2024 роки), %

Джерело: складено на основі [16]

Порівняно з періодом до 2022 року, спостерігається:

- зниження частки Кіпру та Нідерландів (через посилення контролю ЄС і впровадження BEPS-стандартів);

- зростання ролі Великої Британії, Польщі та США, які стали ключовими партнерами у післявоєнному відновленні;
- диверсифікація джерел капіталу, що свідчить про поступову легалізацію та прозорість інвестиційних потоків.

В табл.2.10 проаналізуємо динаміку та структуру ПІІ з офшорних зон за період 2022-2024 років.

Таблиця 2.10 – Динаміка та структура ПІІ з офшорних зон в економіку України, млн. дол. США

№п/п	Країна	2022 рік		2023 рік		2024 рік		Відхилення	
		Млн дол США	%	Млн дол США	%	Млн дол США	%	+-	%
1	Багамські Острови	37,2	5,93	23,7	4,14	12,3	2,63	-24,9	-66,94
2	Британські Віргінські Острови	187,5	29,91	154	26,87	139,5	29,78	-48	-25,60
3	Беліз	166,5	26,56	120,3	20,99	109,9	23,46	-56,6	-33,99
4	Гібралтар	1	0,16	1,2	0,21	0	0,00	-1	-100,00
5	Ліберія	0,7	0,11	0,6	0,10	0,7	0,15	0	0,00
6	Маршальські Острови	60,7	9,68	78,3	13,66	56,5	12,06	-4,2	-6,92
7	Монако	47,3	7,55	50,6	8,83	50,6	10,80	3,3	6,98
8	Панама	36,6	5,84	87,4	15,25	46,6	9,95	10	27,32
9	Острів Мен	12,3	1,96	0,2	0,03	0,9	0,19	-11,4	-92,68
10	Сент-Вінсент і Гренадіни	0	0,00	0	0,00	2,2	0,47	2,2	0
11	Сент-Кітс і Невіс	23,9	3,81	24,3	4,24	20,9	4,46	-3	-12,55
12	Сейшельські Острови	53,2	8,49	32,5	5,67	28,3	6,04	-24,9	-46,80
	разом	626,9	100	573,1	100	468,4	100	-158,5	-25,28

Джерело: складено на основі [36]

Як видно з наведених даних, обсяг ПІІ з офшорних зон у період 2022-2024 років теж мав негативну тенденцію у 158,5 млн дол США, або – 25,28%, при цьому, основними інвестиційними офшорними ресурсами залишились Британські Віргінські острови, їх частка на кінець 2024 року склала 29,78% від загального

обсягу ПІІ з офшорних зон, зменшившись за останні три роки на 48 млн дол США, або -25,6% та Беліз, частка якого на кінець 2024 року склала 23,46%, зменшившись за аналізований період на 56,6 млн дол США, або на 33,99%. В той же час, за період воєнного стану зросла частка та обсяг інвестицій з Монако (10,8% у 2024 році проти 7,55% у 2022 році) та Панами (9,95% у 2024 році проти 5,84% у 2022 році) [36].

Упродовж періоду повномасштабного вторгнення лише чотири регіони України продемонстрували загальом приріст обсягів іноземних інвестицій. Зокрема, це Черкаська область - зростання на 23,5 %, Івано-Франківська - на 12,6 %, Чернігівська - на 11,6 %, а також Київська область, де обсяги збільшилися на 3,9 % [34].

Провідним сектором, що забезпечив позитивну динаміку, виступило сільське господарство, яке залишається одним із найбільш інвестиційно привабливих напрямів в умовах воєнного часу. Основними джерелами надходження капіталу стали Сполучені Штати Америки, Швейцарія, Кіпр, Данія та низка інших держав Європейського Союзу, що свідчить про збереження довіри стратегічних партнерів до українського аграрного потенціалу. (табл.2.10).

Таблиця 2.11 – Зміна обсягів ПІІ за регіонами України та країнами - інвесторами за 2022-2024 роки

Область	Зміна, %	Галузі найбільшим(+)/найменшим(-) приростом ПІІ	Країна -інвестор
1	2	3	4
Черкаська	23,5	Сільське господарство (+)	+країни ЄС, + Швейцарія
Івано-Франківська	12,6	Сільське господарство (+)	+ Данія, + Швейцарія
Чернігівська	12,6	Сільське господарство (+) Переробна промисловість (+)	+ Кіпр + США
Київська	3,9	Оптова, роздрібна торгівля (+) Переробна промисловість (-)	- Австрія + Кіпр
Одеська	-0,8	Інформація та телекомунікації (+)	- Німеччина - Сінгапур + Кіпр
Кіровоградська	-2,3	Будівництво (-)	- Нідерланди
Тернопільська	-5,4	Сільське господарство (-)	- Естонія +Кіпр

		Поштова та кур'єрська діяльність (-)	+Польща
Львівська	-9,7	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (-)	- Кіпр - Німеччина + Польща
м.Київ	-10,3	Фінансова та страхова діяльність (-), оптова та роздрібна торгівля(-), операції з нерухомим майном(-)	- Кіпр

Продовження таблиці 2.14

1	2	3	4
Дніпропетровська	-19,2	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів(-) Переробна промисловість (-)	- Кіпр - Німеччина - Нідерланди
Вінницька	-21,4	Переробна промисловість (-)	- Кіпр
Житомирська	-22,4	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (-)	- Нідерланди
Сумська	-26,8	Переробна промисловість (-) Операції з нерухомим майном (-) Сільське господарство (+)	- Кіпр - Нідерланди
Волинська	-34,3	Переробна промисловість (-)	- Кіпр
Закарпатська	-34,8	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (-)	- Кіпр + Німеччина
Хмельницька	- 35,7	Операції з нерухомим майном (-) Сільське господарство (-)	- країни ЄС
Рівненська	-42,0	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів (-) Переробна промисловість (-)	- Кіпр - Німеччина - Нідерланди
Вінницька	21,4	Будівництво (-)	- Кіпр
Полтавська	-42,2	Добувна промисловість (-)	- Швейцарія
Запорізька	-45,5	Добувна промисловість (-) Переробна промисловість (-)	- Нідерланди - Кіпр - Словаччина
Харківська	-47,6	Переробна промисловість (-) Сільське господарство (-)	- Кіпр
Миколаївська	-56,1	Переробна промисловість (-) Транспорт, складське господарство(-)	- Нідерланди - Кіпр
Чернівецька	-62,5	Переробна промисловість (-)	- Кіпр

Джерело: складено на основі [34;36]

У період повномасштабного вторгнення п'ять регіонів України зафіксували помірне скорочення обсягів прямих іноземних інвестицій (ПІІ) - у межах до 10 %. До цієї групи належать Одеська, Кіровоградська, Тернопільська, Львівська області та м. Київ [36]. Варто зазначити, що в окремих регіонах динаміка інвестицій була

неоднорідною: зростання в одних секторах компенсувалося спадом в інших. Так, в Одеській області суттєво збільшилися вкладення у сферу інформаційних технологій і телекомунікацій, однак це зростання не змогло повністю компенсувати зниження інвестицій в інших напрямках економічної діяльності.

Найглибше скорочення іноземних інвестицій спостерігалось в прифронтових та частково окупованих регіонах. Зокрема, у Миколаївській області обсяги ПІІ зменшилися більш ніж на 50 %, у Харківській - на 48 %, а у Запорізькій - на 46 %[36]. Основним чинником цього спаду став відтік капіталу з переробної промисловості, яка зазнала значних втрат через руйнування виробничих потужностей і ризики безпеки [34].

Крім того, скорочення інвестицій у Львівській, Житомирській та Закарпатській областях пов'язане переважно зі зниженням вкладень у підприємства енергетичного сектору - зокрема у сфери постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря. Така тенденція є наслідком масованих атак на енергетичну інфраструктуру, що призвели до зменшення активності компаній, структурованих через транзитні юрисдикції, зокрема Кіпр та Нідерланди [34].

Найсуттєвіше падіння інвестицій зафіксовано у Чернівецькій області, де відбулося значне скорочення вкладень кіпрського капіталу у переробну промисловість, що свідчить про підвищену чутливість регіональної економіки до змін у структурі зовнішнього фінансування [34].

У період повномасштабного вторгнення Кіпр став державою, що зафіксувала найбільше скорочення обсягів прямих іноземних інвестицій (ПІІ) в Україні - приблизно на 3,0 млрд дол. США. Зважаючи на те, що Кіпр традиційно посідав провідні позиції серед країн-інвесторів у національну економіку, насамперед через особливості структурування власності українськими компаніями через офшорні юрисдикції, логічним є припущення, що значна частина цього відтоку фактично відображає репатріацію внутрішнього капіталу.

Зменшення обсягів кіпрських інвестицій спостерігалось майже в усіх регіонах України, але найвідчутніше воно проявилось у м. Києві (мінус 1,5 млрд дол. США), Дніпропетровській області (понад 470 млн дол. США), а також у

Запорізькій, Харківській та Миколаївській областях, де скорочення становило від 135 до 186 млн дол. США [36]. Водночас окремі регіони, зокрема Полтавська та Одеська області, навпаки, продемонстрували зростання обсягів кіпрського капіталу, що може бути пов'язано з внутрішньою реструктуризацією бізнесу або перенесенням активів із більш ризикових територій [34].

Нідерланди скоротили свої інвестиції приблизно на 2,3 млрд дол. США, головним чином через втрату активів у Донецькій області, де станом на кінець 2021 року обсяг ПІІ з цієї країни перевищував 1,9 млрд дол. США, а також через подальше зменшення вкладень у Сумській, Дніпропетровській, Житомирській та низці інших областей [36]. Швейцарські інвестори зменшили свої активи на 1,6 млрд дол. США, переважно за рахунок проектів у Полтавській області (мінус 1,3 млрд дол. США) та Харківській області (мінус 186 млн дол. США). Капітал, що надходив із російської федерації, скоротився на близько 800 млн дол. США у зв'язку з націоналізацією активів. Відчутне скорочення також зафіксовано з боку Німеччини - приблизно на 709 млн дол. США, при цьому понад половину втрат становили активи у Дніпропетровській області [36].

Узагальнюючи, можна констатувати, що основне скорочення обсягів ПІІ в Україні у досліджуваний період відбулося за рахунок відтоку капіталу з Кіпру, Нідерландів та частково Швейцарії, тобто, переважно унаслідок виведення коштів українських власників, які структурували свої бізнеси через ці юрисдикції. Така ситуація, зокрема, спостерігалася у Полтавській області, де майже все зменшення ПІІ зумовлено падінням вкладень зі Швейцарії, а також у Чернівецькій області, де зафіксовано значний відтік кіпрського капіталу [36].

Водночас у структурі іноземних інвестицій спостерігається певна позитивна тенденція. Лідером серед країн, що наростили ПІІ в Україну, стали Сполучені Штати Америки - майже 700 млн дол. США, основний приріст яких відбувся у четвертому кварталі 2023 року. Зростання американських інвестицій спостерігалось насамперед у компаніях, зареєстрованих у м. Києві, Київській, Миколаївській, Дніпропетровській та Вінницькій областях [36].

Активну інвестиційну діяльність також продемонстрували Угорщина (приріст близько 300 млн дол. США) та Саудівська Аравія (приблизно 264 млн дол. США), хоча детальні дані щодо регіонального розподілу залишаються конфіденційними. Серед інших країн, що збільшили обсяги вкладень, варто відзначити Францію, яка інвестувала близько 160 млн дол. США, головним чином у підприємства, розташовані в м. Києві [36].

У 2022 році відтік коштів за операціями іноземного інвестування від резидентів (-0.6 млрд дол. США) був пов'язаний з початком повномасштабного вторгнення російських військ в Україну у лютому 2022р., що різко ускладнило економічну ситуацію в країні та критично знизило її інвестиційну привабливість.

У 2023 - 2024 роках основними закордонними інвесторами в корпоративному сегменті виступали компанії, що вже мали потужності в Україні на момент повномасштабного вторгнення рф. Разом з чистим припливом ПІІ в Україну у 2023 році, який становив 1.1 млрд дол. США, спостерігалось і нарощування обсягів за операціями round tripping до рівня 0.4 млрд дол. США (38.1% від припливу ПІІ в Україну)[16].

Чистий притік ПІІ в Україну за 2024 рік становив 0,9 млрд дол. США, з них 0.5 млрд дол. США за рахунок реорганізації заборгованості підприємств у статутний капітал. Обсяги операцій round tripping (який автор не ототожнює з офшорним ресурсом) дещо знизились та становили 249 млн дол. США (26.2% від припливу ПІІ в Україну) [16]..

Найбільші обсяги операцій round tripping здійснювались через Кіпр, Нідерланди, Швейцарію та Австрію як транзитні юрисдикції)[16].

У 2022 році іноземні інвестиції резидентів в економіку України були від'ємними у сумі 615 млн дол США, які були вилучені з інших секторів економіки України, проте у 2023 році частка резидентів у ПІІ склала 38,1% або 414 млн дол США, з яких 413 млн дол США було вкладено в інші сектори економіки. У 2024 році частка резидентів у ПІІ склала 26,2%, зокрема 27,8% у інші сектори економіки(249 млн дол США)(рис.2.6))[16].

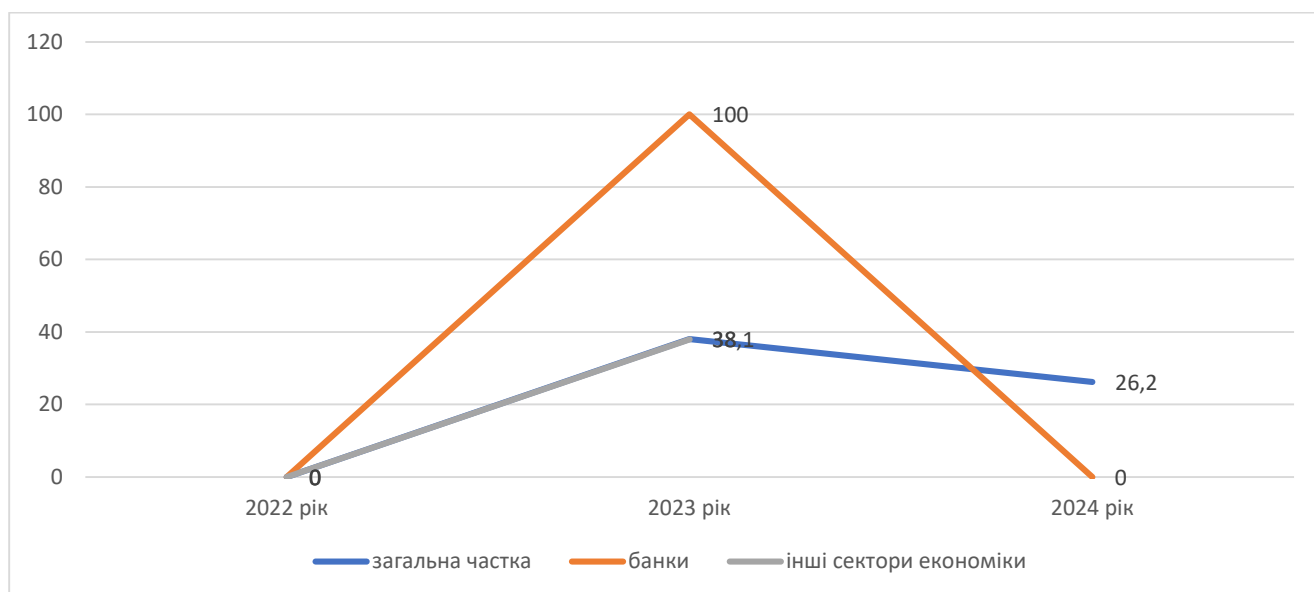

Рисунок 2.6 – Частка участі у ВВП резидентів України 2022-2024 роках, %
Джерело: складено на основі [16]

У післявоєнний період інвестиційна стратегія України трансформується від пасивного залучення капіталу до активної інтеграції у глобальні ланцюги відновлення. Хоча повномасштабна війна спричинила відтік приватних інвестицій, міжнародна фінансова підтримка дала змогу зберегти основу для економічної стійкості.

Поступове зростання інвестицій у 2023–2024 роках свідчить про відновлення довіри до України як перспективного ринку для післявоєнної реконструкції. Надалі ключовими факторами інвестиційної привабливості стануть гарантії безпеки, судова реформа, страхування військових ризиків і прозора система державного управління.

За результатами досліджень Європейської бізнес-асоціації (ЕВА), оцінки іноземних інвесторів щодо інвестиційного клімату України залишаються помірно песимістичними. Головним чинником, що стримує приплив капіталу, залишається триваюча повномасштабна військова агресія російської федерації. Серед інших перешкод інвестори відзначають високий рівень корупції, недосконалість судової системи та низьку ефективність державного управління [13].

Як наголошує ЕВА, «іноземні інвестори активно відвідують Україну,

аналізують можливості співпраці, проте широкомасштабне розгортання інвестиційної діяльності поки залишається обмеженим; більшість із них займають вичікувальну позицію до стабілізації безпекової ситуації» [13].

Поряд із реалізованими проєктами, чимало компаній оголосили про амбітні плани розширення інвестиційної діяльності у середньостроковій перспективі. Частина з них зумовлена вимушеною адаптацією до воєнних умов, інші - орієнтовані на участь у післявоєнному відновленні національної економіки.

За оцінками аналітиків, у 2024 році близько 35 % усіх інвестиційних угод в Україні припали на технологічний сектор. Основними учасниками ринку залишаються компанії з українськими засновниками, які залучають фінансування переважно від іноземних венчурних фондів [43].

Серед ключових інвестиційних угод у сфері технологій варто відзначити:

Компанія Creatio, розробник no-code платформи для автоматизації бізнес-процесів і CRM-систем, залучила 200 млн дол. США від інвесторів Sapphire Ventures, StepStone Group та Volition Capital, досягнувши статусу «єдинорога» з ринковою оцінкою 1,2 млрд дол. [35].

Французький холдинг NJJ Holding придбав українського телеком- та медіапровайдера «Датагруп-Volia» за 120 млн дол. [35].

Американська компанія SoundHound AI, що спеціалізується на голосових ІІІ-технологіях, придбала активи української онлайн-платформи Allset за 50 млн дол.[35]

Fintech Farm (Дмитро Дубілет) отримала 32 млн дол. США інвестицій від Nordstar та Bank of Georgia; раніше, у 2022 році, компанія залучила 7,4 млн дол.[35].

Стартап Carmoola (Лондон, українські співзасновники) залучив 19 млн дол. від QED Investors, VentureFriends, InMotion Ventures, AlleyCorp та u.ventures [35].

Окрему нішу на інвестиційному ринку України у 2024 році сформував напрям defense tech - розроблення та впровадження технологій подвійного та військового призначення. За даними компанії InVenture, обсяг угод у цьому секторі суттєво зріс навіть попри обмежену публічність проєктів. Найбільший інтерес інвесторів зосереджено на напрямках БПЛА, РЕР, РЕБ, робототехніці, military AI,

кібербезпеці та системах розмінування [43].

Загалом, інвестиційна активність 2024 року демонструє зміщення акцентів з традиційних галузей (промисловість, нерухомість, агросектор) на технологічно орієнтовані сфери з високою доданою вартістю, що свідчить про структурну трансформацію інвестиційного середовища України навіть в умовах триваючої війни.

У 2024 році на ринку іноземних інвестицій України спостерігалася активізація угод у секторі defense tech, що пов'язано з необхідністю посилення обороноздатності держави та інтеграцією новітніх технологій у військову сферу. Серед відкритих публічних угод варто виокремити кілька ключових прикладів.

Український стартап Bavovna.AI залучив близько 2,7 млн доларів США для розроблення автономних систем навігації безпілотних літальних апаратів. Провідним інвестором виступила американська компанія Presto Tech Horizons, до якої долучилися фонди Network VC, Allied VC та низка приватних інвесторів [43].

Іншим помітним прикладом є компанія Swarmer, що спеціалізується на створенні ШІ-рішень для управління роями дронів. Вона отримала 2,7 млн доларів інвестицій від американської оборонної технологічної корпорації RG.AI та інвестиційних фондів Radius Capital, Green Flag Ventures і D3 [43].

Окрім фінансування стартапів, зросла кількість міжнародних домовленостей щодо створення спільних підприємств у військово-промисловій галузі.

У аграрному секторі 2024 року також були реалізовані низка знакових угод. Зокрема, Saudi Agricultural and Livestock Investment Co. (SALIC), що належить Державному інвестиційному фонду Королівства Саудівська Аравія, придбала 12,6 % акцій компанії МХП за 54 млн доларів США. Водночас Антимонопольний комітет України схвалив угоду щодо набуття Bunge Global SA контролю над компанією Viterra Limited, яка володіє агротрейдерськими активами та мережею елеваторів в Україні. За оцінками аналітиків, вартість цих активів може перевищувати 15 млн доларів [43].

Серед наймасштабніших прикладів приватизаційних угод за участю

іноземного капіталу варто виокремити купівлю азербайджанською компанією NEQSOL Holding (власник Vodafone Україна) Об'єднаної гірничо-хімічної компанії (ОГХК) за 3,98 млрд гривень [43].

В табл.2.12 проведемо SWOT-аналіз механізмів інвестування економіки України з офшорних ресурсів.

Таблиця 2.12 - SWOT-Аналіз механізмів інвестування економіки України з офшорних ресурсів

Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
• Можливість залучення додаткового капіталу в умовах нестачі внутрішніх інвестиційних ресурсів.	• Низька прозорість операцій, що ускладнює контроль за походженням коштів.
• Гнучкість фінансових потоків і можливість швидкого доступу до ресурсів через міжнародні корпоративні структури.	• Високий ризик використання офшорних схем для ухилення від оподаткування або виведення капіталу.
• Використання офшорних юрисдикцій може спростувати залучення іноземних партнерів через зменшення податкового навантаження.	• Недостатня ефективність українського законодавства у сфері контролю трансфертного ціноутворення.
• Наявність позитивного міжнародного досвіду структуризації інвестицій через «чисті» офшори (Кіпр, Нідерланди, Люксембург).	• Репутаційні ризики для країни-реципієнта інвестицій, зниження довіри міжнародних фінансових інституцій.
Можливості (Opportunities)	Загрози (Threats)
• Використання механізмів офшорного інвестування для повернення українського капіталу у легальне поле через реінвестування.	• Посилення міжнародних санкцій проти офшорних зон та автоматичний обмін податковою інформацією (CRS, BEPS).
• Розробка національної програми “деофшоризації” з одночасним створенням сприятливих умов для інвестицій в Україні.	• Можливе блокування рахунків або транзакцій офшорних компаній у зв’язку з посиленням фінансового моніторингу.
• Підвищення інвестиційної привабливості України через прозорі податкові пільги та страхування ризиків для офшорних інвесторів.	• Втрати державного бюджету через “витік” доходів у вигляді дивідендів, що оподатковуються в офшорних юрисдикціях.
• Інтеграція у світову практику легального використання офшорних структур (наприклад, як у Великій Британії, Нідерландах, Сінгапурі).	• Відтік капіталу у разі політичної або податкової нестабільності в Україні.

Джерело: складено автором

Попри складну безпекову ситуацію, низка транснаціональних корпорацій продовжує розглядати Україну як перспективний напрямок для інвестицій, особливо в галузях оборонних технологій, сільського господарства, логістики та промисловості. Така тенденція свідчить про поступове формування довіри іноземного бізнесу до українського ринку, що може стати основою для

післявоєнного економічного відновлення.

Отже, іноземне інвестування включає як офшорний так і неофшорний ресурс. Механізми іноземного інвестування залишаються двозначним явищем для економіки України. З одного боку, вони дозволяють залучати капітал у складних умовах, обходячи бюрократичні та податкові бар'єри, що підвищує гнучкість фінансової системи. З іншого - надмірна офшоризація економіки створює ризики ухилення від оподаткування, втрати бюджетних надходжень та зниження інвестиційної репутації держави. Не зважаючи на те, що обсяг ПП з офшорних зон, зокрема Британських Віргінських островів та Белізу суттєво зменшився, проте, позитивною тенденцією є зростання ПП з Панами (промисловість та наукова діяльність) та Монако(пошта та логістика).

Для мінімізації загроз доцільно: удосконалити контроль за трансфертним ціноутворенням і кінцевими бенефіціарами; розвивати прозорі механізми реінвестування українського капіталу; створити сприятливі внутрішні умови, що зменшують мотивацію до офшоризації бізнесу.

Подальше використання офшорних механізмів може бути ефективним лише за умови їх легалізації, прозорості походження капіталу та узгодження з міжнародними стандартами BEPS (Base Erosion and Profit Shifting). Це дозволить Україні отримувати інвестиції без шкоди для податкової системи та репутації.

РОЗДІЛ 3

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ З ВИКОРИСТАННЯМ ОФШОРНОГО РЕСУРСУ

3.1. Ключові пріоритети використання офшорного ресурсу у процесі інвестиційного розвитку України

Можна зробити припущення, що попри значний обсяг офшорного капіталу, що залучається в Україну у форматі прямих іноземних інвестицій, його залучення супроводжується низкою системних проблем. Передусім офшорні юрисдикції часто використовуються не зовнішніми інвесторами, а українськими власниками бізнесу для оптимізації оподаткування та приховування бенефіціарів. Це спотворює статистичну картину інвестиційного процесу: замість притоку нового зовнішнього капіталу формується «круговий рух» власних коштів, що повертаються в країну під виглядом іноземних [40].

Ключовим ризиком є збереження тіньових схем виведення прибутку, що знижує податкову базу держави та послаблює її фінансову стійкість. Офшорний капітал нерідко спрямовується у сектори з швидкою окупністю та низьким інноваційним ефектом, тоді як наукоємні та високотехнологічні галузі залишаються недофінансованими.

Додатковою проблемою виступає висока вразливість офшорних інвестицій до зовнішньополітичних ризиків. У період військової агресії проти України спостерігається масовий відтік капіталу з Британських Віргінських островів та Бейлізу та інших популярних юрисдикцій, що негативно впливає на регіональний розвиток і призводить до зупинки або згорання інвестиційних проєктів.

Важливим викликом залишається недостатня прозорість структури власності окремих компаній, що ускладнює ефективний контроль за дотриманням законодавства у сфері запобігання відмиванню коштів та фінансуванню тероризму.

Обмежена інституційна спроможність окремих державних органів створює ризики для появи схем легалізації нелегальних фінансових потоків та недоотримання податкових надходжень.

Не менш вагомим обмеженням виступає недовіра міжнародних інвесторів до українського фінансового сектору, обумовлена високим рівнем корупції, недосконалістю судової системи та слабким захистом прав інвесторів. Унаслідок цього корпоративні угоди із залученням офшорного ресурсу часто мають суто формальний характер і не забезпечують реального економічного ефекту для держави.

Інвестиції з офшорних юрисдикцій відіграють помітну роль у формуванні капіталу в Україні. Проте, попри формальне зростання обсягів ПІІ, значна їх частина не є результатом приходу зовнішнього іноземного інвестора, а становить так звані «кругові інвестиції» - повернення капіталу українського походження, виведеного в низькоподаткові зони. Це створює низку економічних, правових та безпекових ризиків (табл.3.1).

Таблиця 3.1 - Основні ризики інвестування офшорного капіталу та їх наслідки для економіки України

Група ризиків	Суть ризику	Можливі наслідки для економіки України
Фінансові	Виведення прибутків у низькоподаткові зони	Зниження податкових надходжень, зростання бюджетного дефіциту
Інвестиційні	Короткостроковий та спекулятивний характер вкладень	Нестабільність інвестиційного середовища, згорання проєктів
Інституційні	Використання офшорів для тіньових операцій	Посилення корупції, ослаблення контролю за потоками капіталу
Економічної безпеки	Залежність від зовнішніх юрисдикцій	Підвищення загроз економічній та політичній незалежності
Галузеві	Зосередження вкладень у низькоінноваційних секторах	Уповільнення технологічного розвитку, деградація промисловості
Регіональні	Відтік капіталу під час воєнних або економічних криз	Поглиблення диспропорцій регіонального розвитку

Джерело: розроблено автором

Представлені ризики демонструють, що офшорний капітал здебільшого не виконує функції драйвера розвитку економіки, а навпаки може поглиблювати

кризові явища:

- фінансова система втрачає частину доходів через податкову оптимізацію;
- зменшується інвестиційна стійкість, оскільки капітал легко «втікає» із країни;
- інноваційний потенціал залишається низьким через відсутність інвестицій у високотехнологічні сфери;
- посилюється залежність від зовнішнього середовища, включаючи політичні ризики;
- зростає недовіра міжнародних інвесторів, що ускладнює залучення реального прямого капіталу.

Проблеми залучення офшорного капіталу пов'язані із:

- непрозорою структурою власності компаній,
- ухиленням від оподаткування та виведенням прибутків за кордон,
- корупційними та лобістськими схемами,
- високою мобільністю капіталу й можливістю його швидкого відтоку в кризові періоди,
- нестабільністю інвестиційних потоків, які не гарантують довгострокового розвитку економіки.

Через ці чинники офшорні інвестиції часто не сприяють модернізації виробництва, а направляються у сфери з мінімальними інноваціями (операції з нерухомістю, фінансові послуги, торгівля). Тобто, офшорні інвестиції часто виступають симптомом слабкості інституцій, а не чинником розвитку.

Таким чином, інвестування офшорного ресурсу залишається потенційно важливим джерелом капіталу, однак його ефективність обмежується значною кількістю структурних і регуляторних бар'єрів, які потребують усунення задля підвищення прозорості інвестиційної діяльності та зміцнення фінансової безпеки України.

Офшорний ресурс залишається значним за обсягами джерелом капіталу в Україні, проте його економічна корисність є обмеженою через непрозорість походження, орієнтацію на швидку вигоду та ризикований характер інвестиційних

потоків. Переважання «кругових» інвестицій замість справжніх зовнішніх вкладень не сприяє сталому розвитку економіки, модернізації виробництва та зміцненню економічної безпеки держави.

Тому зменшення залежності від офшорного капіталу потребує:

- посилення контролю за бенефіціарами,
- анти офшорної податкової політики,
- покращення якості бізнес-клімату в Україні,
- забезпечення захисту прав інвесторів і прозорих правил гри.

Лише за умов глибоких інституційних реформ офшорні вкладення можуть стати не ризиком, а додатковою можливістю для відбудови України та її економічного зростання.

Інвестування офшорного капіталу в економіку України є складним та суперечливим процесом, який поєднує потенційні вигоди для залучення іноземних інвестицій і суттєві ризики для фінансової стабільності держави. В умовах глобалізації та лібералізації фінансових ринків офшорні ресурси можуть виступати додатковим джерелом фінансування інвестиційних проєктів. Водночас використання офшорних схем пов'язане з проблемами прозорості походження капіталу, ухилення від оподаткування та відтоку фінансових ресурсів за межі країни. Саме тому дослідження викликів інвестування офшорного ресурсу має важливе значення для формування ефективної державної політики у сфері інвестицій та фінансової безпеки.

Одним із головних викликів у процесі інвестування офшорного ресурсу є низький рівень прозорості інвестиційних потоків. Значна частина капіталу, що надходить до України з офшорних юрисдикцій, фактично є «повернутим» вітчизняним капіталом, який був виведений за кордон для мінімізації податкових зобов'язань або захисту активів. Така ситуація створює викривлення офіційної статистики та ускладнює оцінку реального рівня іноземного інвестування.

Другим важливим викликом виступає ризик втрати податкових надходжень, оскільки використання офшорних структур дозволяє компаніям оптимізувати податки шляхом заниження прибутків, виведених у юрисдикції з пільговими

режимами. Це негативно впливає на дохідну частину державного бюджету та фінансову спроможність органів влади.

Також істотним викликом є проблема репатріації прибутку, коли інвестори з офшорних зон виводять дивіденди у вигляді між корпоративних платежів, роялті чи відсотків за кредитами, що зменшує обсяг реінвестованих коштів в українську економіку.

Крім того, відсутність належного контролю за кінцевими бенефіціарами інвестиційних компаній створює ризики для фінансової безпеки держави, адже капітал може мати сумнівне походження. Особливу загрозу становить можливість використання офшорних інвестицій для відмивання доходів або прихованого фінансування політичних структур.

Серед інституційних викликів також варто відзначити недосконалість законодавчого регулювання, зокрема відсутність ефективних механізмів обміну податковою інформацією з офшорними юрисдикціями, обмежені можливості контролю за трансфертним ціноутворенням та недостатню прозорість звітності українських компаній із міжнародними власниками.

Таблиця 3.2 - Основні виклики інвестування офшорного ресурсу в економіку України

№	Виклик	Потенційні наслідки для економіки України
1	Непрозорість потоків капіталу	Ускладнення моніторингу інвестицій, ризики легалізації сумнівних коштів
2	Втрата податкових надходжень	Зниження доходів бюджету, збільшення тиску на внутрішніх платників
3	Репатріація прибутку за кордон	Зменшення обсягу реінвестованих коштів у національну економіку
4	Відсутність контролю за бенефіціарами	Ризики корупції, фінансування незаконних операцій
5	Недосконалість законодавчої бази	Обмежена ефективність державного регулювання інвестиційного процесу
6	Репутаційні ризики	Зниження довіри міжнародних фінансових інституцій та рейтингових агентств

Джерело: розроблено автором

Отже, основні виклики інвестування офшорного ресурсу в економіку України пов'язані з недостатнім рівнем прозорості, податковими втратами та інституційною слабкістю державного регулювання. Для їх подолання необхідно посилити механізми фінансового моніторингу, удосконалити податкову політику, впровадити міжнародні стандарти звітності та забезпечити обмін податковою інформацією з юрисдикціями, що мають офшорний статус. Реалізація таких заходів сприятиме підвищенню ефективності використання офшорного капіталу та зміцненню інвестиційної привабливості України.

3.2. Стратегічні напрями вдосконалення національної політики використання інвестиційного офшорного ресурсу

Сучасний стан офшорного інвестування в Україні характеризується як неоднозначний: з одного боку, офшорні кошти є важливим джерелом фінансових ресурсів, а з іншого - несуть значні ризики для фінансової стабільності та прозорості економіки. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває питання розробки ефективних механізмів мінімізації ризиків, пов'язаних з офшорними інвестиціями. Впровадження таких механізмів має сприяти підвищенню довіри до національного ринку капіталу, забезпеченню податкової справедливості та запобіганню незаконним фінансовим операціям.

Мінімізація ризиків офшорного інвестування передбачає застосування комплексних заходів у податковій, фінансовій, правовій та інституційній сферах. Одним із найважливіших напрямів є посилення міжнародного обміну податковою інформацією, що дозволяє ідентифікувати кінцевих бенефіціарних власників компаній та запобігати ухиленню від оподаткування.

Важливу роль відіграє удосконалення законодавства щодо контролю за трансфертним ціноутворенням, оскільки через заниження або завищення вартості операцій між пов'язаними компаніями часто відбувається виведення прибутку в офшори.

Ще одним напрямом є створення прозорих умов для легального повернення капіталу (деофшоризація), зокрема через податкові амністії, спрощення адміністрування податків та запровадження конкурентних податкових ставок у межах України.

Крім того, держава має посилити фінансовий моніторинг і контроль за операціями з офшорними зонами, що передбачає вдосконалення роботи НБУ, Мінфіну, НКЦПФР та Державної податкової служби. Важливо також стимулювати розвиток інституційного інвестування - пенсійних, страхових фондів і корпоративних інвесторів, які діють за прозорими правилами та можуть зменшити залежність від офшорних коштів.

Таблиця 3.3 - Основні шляхи мінімізації ризиків офшорного інвестування в економіку України

№	Напрямок	Зміст заходу	Очікуваний результат
1	Міжнародне співробітництво	Участь у системі автоматичного обміну податковою інформацією (CRS, FATCA)	Зменшення можливостей для ухилення від податків
2	Контроль за трансфертним ціноутворенням	Удосконалення звітності між пов'язаними компаніями	Виявлення та запобігання штучному виведенню прибутку
3	Деофшоризація	Легалізація капіталів через податкові амністії та прозорі умови	Повернення капіталу в національну економіку
4	Посилення фінансового моніторингу	Розширення повноважень фінансових регуляторів, контроль за операціями з офшорами	Підвищення рівня фінансової безпеки держави
5	Удосконалення податкової політики	Зниження податкового тиску, спрощення адміністрування	Зменшення стимулів до виведення капіталу за кордон
6	Розвиток інституційного інвестування	Залучення внутрішніх джерел фінансування - пенсійних і страхових фондів	Зниження залежності від офшорних інвесторів

Джерело: розроблено автором

Мінімізація ризиків офшорного інвестування потребує системного підходу, заснованого на поєднанні міжнародного співробітництва, вдосконалення податкового законодавства, зміцнення фінансового контролю та стимулювання повернення капіталів в Україну. Реалізація цих заходів сприятиме підвищенню

інвестиційної привабливості держави, розвитку прозорого бізнес-середовища та зміцненню економічного суверенітету країни.

Сучасна економіка України перебуває у стані трансформації, що супроводжується потребою у значних фінансових ресурсах для відновлення інфраструктури, промисловості та підтримки інновацій. Одним із потенційних джерел інвестицій є офшорний капітал, який за належного правового та економічного регулювання може бути повернутий у національну економіку. Проте без системних заходів державної політики цей ресурс залишається здебільшого тіньовим. Тому актуальним завданням є розроблення дієвих механізмів ефективного використання офшорних коштів з метою стимулювання економічного зростання. Для підвищення ефективності використання офшорного ресурсу необхідно поєднати інструменти фінансового, податкового, правового та інституційного впливу.

Серед першочергових кроків доцільно виділити такі напрями(табл.3.4):

1. Легалізація офшорних коштів через податкову амністію. Держава може запровадити механізм добровільного декларування активів, аналогічний програмам 2021–2022 рр., з помірною ставкою оподаткування (наприклад, 5%) для інвесторів, які повертають кошти в економіку України.

2. Запровадження спеціальних економічних зон (СЕЗ) для залучення репатрійованого капіталу. У таких зонах можуть діяти спрощені умови ведення бізнесу, пільгові ставки оподаткування та гарантії захисту інвестицій, наприклад, для проєктів у сфері енергетики, ІТ, сільського господарства та машинобудування.

3. Удосконалення співпраці з міжнародними фінансовими організаціями (МВФ, Світовий банк, OECD) у рамках ініціатив BEPS та CRS щодо обміну податковою інформацією. Це зменшить ризики незаконного виведення коштів і сприятиме прозорості фінансових потоків.

4. Розвиток фінансових інструментів реінвестування: створення державних інвестиційних фондів, облігацій цільового призначення, «зелених» і воєнних бондів для залучення офшорного капіталу у відбудову економіки.

5. Підвищення ролі НБУ та Мінфіну у контролі операцій з офшорними

юрисдикціями через вдосконалення валютного нагляду та фінансового моніторингу.

Таблиця 3.4 - Заходи щодо ефективного використання офшорного ресурсу в економіці України

№	Напрямок дії	Конкретний захід	Відповідальні органи	Очікуваний результат
1	Легалізація капіталу	Проведення нової хвилі податкової амністії з інвестуванням у держоблігації	Мінфін, НБУ	Залучення до 5 млрд дол. США репатрійованих коштів
2	Інвестиційні стимули	Створення спеціальних економічних зон (ІТ, енергетика, агро)	МЕРТ, місцева влада	Підвищення обсягу інвестицій у пріоритетні галузі
3	Податкова політика	Запровадження знижених ставок податку на прибуток для реінвестованих доходів	Верховна Рада, Мінфін	Зростання обсягів офіційних інвестицій
4	Фінансові інструменти	Випуск інвестиційних та інфраструктурних облігацій, орієнтованих на офшорних інвесторів	Мінфін, НБУ	Залучення довгострокового капіталу в держсектор
5	Контроль і прозорість	Посилення моніторингу фінансових потоків, обмін податковою інформацією з OECD	НБУ, ДПС, НАЗК	Зниження обсягів нелегальних відтоків капіталу
6	Інституційна підтримка	Розвиток агентств з підтримки репатріації капіталу та інвестиційного консалтингу	МЕРТ, Держінвестагентство	Полегшення процедур повернення капіталу
7	Інноваційний розвиток	Спрямування офшорних коштів у «зелені» та цифрові проєкти	Мінекономіки, Міненерго	Підвищення інноваційного потенціалу країни

Джерело: розроблено автором

Ефективне використання офшорного ресурсу є важливим елементом стратегії фінансової стабільності та інвестиційного розвитку України. Впровадження системи легалізації капіталу, пільгових режимів оподаткування, прозорих механізмів моніторингу й державних програм залучення інвестицій дозволить не лише зменшити відтік фінансових ресурсів, а й перетворити офшорний капітал на інструмент відновлення та модернізації економіки.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі на тему «Офшорний ресурс іноземного інвестування економіки України» розглянуто поняття, сутність та функції офшорного ресурсу як джерела іноземних інвестицій; визначено специфіку іноземного інвестування офшорного ресурсу; досліджено нормативно – правове регулювання іноземного інвестування в Україні; досліджено світовий досвід інвестування економіки з офшорного ресурсу; проаналізовано іноземне інвестування в економіку України до повномасштабного вторгнення РФ; проаналізовано механізми офшорного ресурсу іноземного інвестування в економіку України під час воєнного стану; визначено проблеми та виклики інвестування офшорного ресурсу в економіку України; обґрунтовано заходи щодо ефективного використання офшорного ресурсу для поліпшення інвестування економіки України.

За результатами проведеного дослідження зроблено наступні висновки.

Визначено, що офшорний ресурс, незважаючи на неоднозначну репутацію, залишається ефективним механізмом міжнародного інвестування, який дає змогу акумулювати великі обсяги капіталу та спрямовувати їх у стратегічно важливі галузі світової економіки. Разом із тим надмірне використання офшорних схем може створювати макроекономічні ризики, зокрема скорочення податкової бази, тінізацію фінансових потоків та загрозу економічній безпеці держав. Тому оптимальним підходом є регульоване використання офшорних інструментів у межах прозорих міжнародних угод і стандартів фінансового контролю (зокрема BEPS, FATCA, CRS), що дозволяє поєднати інвестиційну привабливість і законність фінансових операцій.

З'ясовано, що специфіка іноземного інвестування офшорного ресурсу полягає у поєднанні фінансової гнучкості, конфіденційності, податкових переваг і високої міжнародної мобільності капіталу з необхідністю дотримання глобальних стандартів прозорості та протидії зловживанням. Офшорні механізми залишаються потужним інструментом міжнародного інвестування, проте потребують

балансування між вигодами для бізнесу та вимогами фінансової безпеки держав.

Виявлено, що нормативно-правове регулювання іноземного інвестування в Україні пройшло складний шлях еволюції - від базових законів початку 1990-х до сучасної євроінтеграційної моделі. Нормативно-правове регулювання офшорного бізнесу є багаторівневою системою, що поєднує глобальні, регіональні та національні механізми контролю. Міжнародні стандарти спрямовані на формування єдиного простору фінансової прозорості, тоді як регіональні інституції, такі як ЄС, деталізують ці вимоги на рівні інтеграційних об'єднань. Україна поступово імплементує міжнародні норми у національне законодавство, що сприяє посиленню контролю за рухом капіталу, боротьбі з тіньовими схемами та підвищенню довіри інвесторів.

Світовий досвід демонструє, що офшорні ресурси можуть бути як потужним джерелом інвестиційного розвитку, так і фактором фінансової нестабільності. Для розвинених держав вони виконують функцію ефективного перерозподілу капіталу, а для країн з перехідною економікою - часто слугують механізмом реімпорту тіньових коштів. Ефективна державна політика у сфері регулювання офшорного інвестування повинна поєднувати привабливість інвестиційного середовища з прозорими податковими механізмами, міжнародною співпрацею та контролем за рухом капіталу. Це дасть змогу мінімізувати ризики тінізації економіки та забезпечити справедливу участь офшорних інвесторів у формуванні національного доходу.

Визначено, що до початку повномасштабного вторгнення РФ у лютому 2022 року Україна демонструвала стійку позитивну динаміку у відновленні інвестиційного ринку. Зростання обсягів іноземних вкладень у 2021 році засвідчувало підвищення довіри з боку міжнародних партнерів та поступове покращення умов для ведення бізнесу. Високу інвестиційну привабливість країни забезпечували місткий внутрішній ринок, конкурентоспроможний аграрний сектор, значний потенціал ІТ-індустрії та вигідне географічне розташування поруч із країнами ЄС. Разом із тим у той період зберігалися певні ризики, пов'язані з політичними чинниками та триваючим зовнішнім тиском. Ескалація збройної

агресії у 2022 році стала визначальним фактором, який тимчасово уповільнив інвестиційну активність та змінив динаміку економічного розвитку.

З'ясовано, що джерелами іноземного інвестування економіки України є як офшорний так і неофшорний ресурс. Механізми іноземного інвестування залишаються двозначним явищем для економіки України. З одного боку, вони дозволяють залучати капітал у складних умовах, обходячи бюрократичні та податкові бар'єри, що підвищує гнучкість фінансової системи. З іншого - надмірна офшоризація економіки створює ризики ухилення від оподаткування, втрати бюджетних надходжень та зниження інвестиційної репутації держави. Не зважаючи на те, що обсяг ПІІ з офшорних зон, зокрема Британських Віргінських островів та Белізу суттєво зменшився, проте, позитивною тенденцією є зростання ПІІ з Панами(промисловість та наукова діяльність) та Монако(пошта та логістика).

Обґрунтовано, що ефективне використання офшорного ресурсу є важливим елементом стратегії фінансової стабільності та інвестиційного розвитку України. Мінімізація ризиків офшорного інвестування потребує системного підходу, заснованого на поєднанні міжнародного співробітництва, вдосконалення податкового законодавства, зміцнення фінансового контролю та стимулювання повернення капіталів в Україну. Впровадження системи легалізації капіталу, пільгових режимів оподаткування, прозорих механізмів моніторингу й державних програм залучення інвестицій дозволить не лише зменшити відтік фінансових ресурсів, а й перетворити офшорний капітал на інструмент відновлення економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Атаманчук З. А., Петрик І. М. Особливості функціонування офшорних зон у світовій економіці. *Бізнес Інформ*. 2024. №9. С. 13–18. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2024-9_0-pages-13_18.pdf (дата звернення 08.10.2025)
2. Бабець І. Г. Удосконалення методики оцінки інвестиційної безпеки держави з урахуванням «кругових» інвестицій. *Бізнес Інформ*. 2024. №2. С. 47–55. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2024-2_0-pages-47_55.pdf (дата звернення 120.10.2025)
3. Барановський О. І. Фінансова безпека держави: національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення. К.: Наукова думка, 2018. 512 с.
4. Васильєва О. М. Міжнародні механізми запобігання податковим ухиленням. *Фінанси України*. 2022. № 4. С. 23–32.
5. Дяченко С. А., Фенюк Я. К. Удосконалення інституційних механізмів регулювання діяльності офшорів в умовах глобалізації. *Mechanism of an Economic Regulation*, 2023. №1 (99), С. 99-104. DOI: <https://doi.org/10.32782/mer.2023.99.16> (дата звернення 01.10.2025)
6. Єгорова О. Є. Офшорні схеми інвестування: досвід Великої Британії, Нідерландів і Кіпру. *Фінанси України*. 2023. № 2. С. 47-59.
7. Журавльов А. В. Офшорні центри як елемент глобальної фінансової системи *Фінанси України*. 2022. № 3. С. 54–65.
8. Леган І. М., Супрунова І. В. Офшорні юрисдикції як інструмент тінізації економіки та транснаціональної злочинності. *Право та державне управління*. 2021. № 2. С. 133–139.
9. Лещенко Р. М. Фінансове-правове регулювання офшорних механізмів : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 315 с.
10. Мельник О. Г., Руда М. В., Юринець О. В. Особливості здійснення офшорних операцій в умовах глобалізації ринків : навч. посіб. Львів : Растр-7, 2024. 233

с.

11. Міжнародні договори України про уникнення подвійного оподаткування.
Міністерство фінансів України. URL:
https://mof.gov.ua/uk/international_agreements_of_ukraine_on_avoidance_double_taxation-543 (дата звернення 09.10.2025)
12. Мозговий О. М., Мусієць Т. В., Руденко -Сударєва Л. В. Міжнародні фінанси. підручник. К.: КНЕУ, 2015. 515 с. URL:
https://fpk.in.ua/images/biblioteka/4bac_finan/mizhnarodny-finansy.pdf (дата звернення 09.10.2025)
13. Опитування ЕВА та GB4U:8 з 10 іноземних інвесторів цікавляться можливостями відновлення України URL: <https://eba.com.ua/8-z-10-inozemnyh-investoriv-tsikavlyatsya-mozhlyvostyamy-vidnovlennya-ukrayiny-opytuvannya-yeba-ta-gb4u/> (дата звернення 22.10. 2025)
14. Офшорний бізнес: теоретичні та практичні аспекти : навч. посіб. / Кузьмін О. Є. [та ін.] ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". Львів : Західна аудиторська група, 2018. 111 с.
15. Оцінка обсягів прямих іноземних інвестицій, в яких кінцевим контролюючим інвестором є резидент (round tripping) за 2010р. - 2021р.
URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FDI_round_tripping_pr_2022-03-31.pdf (дата звернення 22.10. 2025)
16. Оцінка обсягів прямих іноземних інвестицій, в яких кінцевим контролюючим інвестором є резидент (round tripping) за 2010 – 2024 роки: Національний Банк України URL:
https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FDI_round_tripping_ICL-DFS_pr.pdf?v=4 (дата звернення 22.10. 2025)
17. Пархоменко В. І., Кулик Л. П. Роль офшорних юрисдикцій у міжнародному русі капіталу. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. 2021. № 5. С. 88–97.
18. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення 09.10.2025)
19. Про віднесення держав до переліку офшорних зон: Розпорядження Кабінету

- Міністрів України № 143-р від 23.02.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-2011-%D1%80#Text> (дата звернення 09.10.2025)
20. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 01.07.2010 № 2404-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17#Text> (дата звернення 09.10.2025)
21. Про державну підтримку інвестиційних проєктів із значними інвестиціями в Україні: Закон України від 17.12.2020 № 1116-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1116-20#Text> (дата звернення 09.10.2025)
22. Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон: Закон України від 13.10.1992 № 2673-XII, втратив чинність на підставі Закону N 2389-IX (2389-20) від 09.07.2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2673-12#Text> (дата звернення 09.10.2025)
23. Про запобігання та протидію легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 06.12.2019 № 361-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text> (дата звернення 09.10.2025)
24. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: Закон України від 01.07.2010 № 2411-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text> (дата звернення 09.10.2025)
25. Про захист іноземних інвестицій на Україні: Закон України від 10.09.1991 № 1540а-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1540%D0%B0-12#Text> (дата звернення 09.10.2025)
26. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 № 959-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text> (дата звернення 09.10.2025)
27. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (дата звернення 09.10.2025)
28. Про ратифікацію Багатосторонньої конвенції про виконання заходів, які стосуються угод про оподаткування, з метою протидії розмиванню бази

- оподаткування та виведенню прибутку з-під оподаткування: Закон України від 28.02.2019 р. № 2692-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2692-19#Text> (дата звернення 09.10.2025)
29. Про ратифікацію Угоди між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки для поліпшення виконання податкових правил й застосування положень Закону США «Про податкові вимоги до іноземних рахунків» (FATCA): Закон України від 29.10.2019 р. № 229-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/229-20#Text> (дата звернення 09.10.2025)
30. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19.03.1996 № 93/96-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 09.10.2025)
31. Про утворення Офісу із залучення та підтримки інвестицій: Постанова КМУ від 19.10.2016 № 740 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/740-2016-%D0%BF#Text> (дата звернення 09.10.2025)
32. Протокол про вступ України до Світової організації торгівлі від 05.02.2008 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_049/stru2?lang=en (дата звернення 09.10.2025)
33. Прямі іноземні інвестиції в Україну. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/> (дата звернення 22.10. 2025)
34. Прямі іноземні інвестиції у регіони України за час повномасштабного вторгнення URL <http://https://iaa.org.ua/portfolio/foreign-direct-investment-in-the-regions-of-ukraine-during-the-full-scale-invasion/> (дата звернення 22.10. 2025)
35. Ринок інвестицій та злиттів і поглинань України у 2024 році: інвестування заради виживання URL: <https://inventure.com.ua/en/analytics/investments/ukraines-investment-and-manda-market-in-2024:-investing-for-survival> (дата звернення 22.10. 2025)
36. Статистика зовнішнього сектору: Залишки за інструментами прямих інвестицій за регіонами, країнами світу та видами економічної діяльності Національний банк України. URL: https://bank.gov.ua/files/ES/FDI_Ls_y.xlsx

(дата звернення 22.10. 2025)

- 37.Слав'юк Н. Р. Проблеми офшоризації в міжнародній економічній системі. Міжнародні економічні та суспільні відносини: стан, проблеми, перспективи розвитку : монографія / за ред. Л. М. Савчук, М. В. Корнєєва. Дніпро : Пороги, 2021. Розд. 3.4. С. 110-132. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/items/c72e07fa-aae4-45ee-a0ab-a03752ced5d9> (дата звернення 12.10. 2025)
- 38.Ткаченко В. М. Міжнародні інвестиції та офшорні зони: економічна сутність і наслідки. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 312 с.
- 39.Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (дата звернення 09.10.2025)
- 40.Федорович І. В. Офшорні схеми у структурі міжнародних інвестицій: правові аспекти. *Юридичний журнал «Право України»*. 2023. № 7. С. 41–52.
- 41.Шкарлет С. М. Глобалізаційні процеси у фінансовій системі світу. К.: НІСД, 2021. 398 с.
- 42.Щодо деяких форм володіння КІК у розумінні ст. 39-2 Податкового кодексу України: Державна податкова служба України URL: <https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/print-760295.html> (дата звернення 10.10.2025)
- 43.Як іноземні мільярдери вкладаються в Україну під час війни і що буде далі URL: <https://delo.ua/economy/yak-inozemni-milyarderi-vkladayutsya-v-ukrayinu-pid-cas-viini-i-shho-bude-dali-441828/> (дата звернення 22.10. 2025)
- 44.Aggarwal R., Gray I., Singer H. Capital raising in the offshore market. *Journal of Banking & Finance*, 1999. №23(8), pp.1181-1194. [https://doi.org/10.1016/S0378-4266\(98\)00135-6](https://doi.org/10.1016/S0378-4266(98)00135-6) (дата звернення 10.10.2025)
- 45.Aykut D., Sanghi A., Kosmidou G. What to Do When Foreign Direct Investment Is Not Direct or Foreign: FDI Round Tripping. Policy Research Working Paper 8046. *Macroeconomics and Fiscal Management Global Practice Group*, April 2017. DOI: <https://doi.org/10.1596/1813-9450-8046> (дата звернення 09.10.2025)

46. Bryan D., Rafferty M., Wigan D. Capital unchained: finance, intangible assets and the double life of capital in the offshore world. *Review of international political economy*, 2017. №24(1), pp.56-86. DOI: <https://doi.org/10.1080/09692290.2016.1262446> (дата звернення 09.10.2025)
47. Christensen J., Houghton K. «Offshore centres and the shifting geography of global finance». In: *Handbook of Globalisation and Financial Markets*, ed. by Smith A., Oxford : Wiley-Blackwell, 2018 p.
48. Devereux M. P., Vella J. «Are we heading towards a corporate tax system in which no country matters?». *National Tax Journal*. 2014. Vol. 73, № 4. pp.45-65. URL: <https://oxfordtax.sbs.ox.ac.uk/files/wp14-25pdf> (дата звернення 10.10.2025)
49. European Commission. Anti-Tax Avoidance and Corporate Taxation: Offshore Financial Centres. European Commission. Brussels : Publications Office of the EU, 2022. 96 с. URL: https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2021-12/COM_2021_823_1_EN_ACT_part1_v11.pdf (дата звернення 10.10.2025)
50. European Commission. Anti-Tax Avoidance Directive (ATAD). Official Journal of the European Union, 2016. 78p. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:02016L1164-20220101> (дата звернення 09.10.2025)
51. FATF. International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation (FATF Recommendations). Updated 2023. URL: <http://www.hcmc.gr/aweb/files/laundrying/files/FATF%20Recommendations%202012%20updated%202023.pdf> (дата звернення 10.10.2025)
52. Fernandez R., Hendrikse R. Offshore finance. In *The Routledge international handbook of financialization*. 2020. (pp. 224-237). Routledge. URL: https://www.researchgate.net/publication/341106553_Offshore_Finance (дата звернення 10.10.2025)
53. Hampton Mark P. and Abbott, Jason P. Offshore Finance Centres and Tax Havens: the Rise of Global Capital. Macmillan Business. Macmillan, Basingstoke, 1999. 288 pp. URL: <https://thelib.net/1579062-offshore-finance-centres-and-tax-havens->

- the-rise-of-global-capital.html (дата звернення 10.10.2025)
- 54.Hendrikse R., Fernandez R. Offshore finance. *Informe Estado del Poder*, 2019.pp.24-35.
- 55.Henry J. S. The price of offshore revisited. *Tax Justice Network*, 2012.№ 22, pp.57-168.
https://taxjustice.net/cms/upload/pdf/Price_of_Offshore_Revisited_26072012.pdf
- 56.Legan I. M., Suprunova I. V. Ofshorni yurysdyktsii yak instrument tinizatsii ekonomiky ta transnatsionalnoi zlochynnosti [Offshore jurisdictions as an instrument of economic shadowing and transnational crime]. *Pravo ta derzhavne upravlinnia – Law and Public Administration*, 2021.№ 2, pp. 133–139. DOI <https://doi.org/10.32840/pdu.2021.2.20> (дата звернення 09.10.2025)
- 57.Murphy R., Clausing K. «United States Tax Policy and Multinational Investment via Tax-Havens: Evidence from US Direct Investment Abroad». *Journal of Public Economics*. 2017. Vol. 150 URL: <https://www.nber.org/system/files/chapters/c7996/c7996.pdf> (дата звернення 10.10.2025)
- 58.OECD. Base Erosion and Profit Shifting (BEPS) Project. Paris: OECD Publishing, 2020.78 p.
- 59.OECD. Countering Harmful Tax Practices More Effectively, Taking into Account Transparency and Substance. Paris : OECD Publishing, 2018. 64 p.
- 60.OECD. Harmful Tax Competition: An Emerging Global Issue. Paris: OECD Publishing, 2023. 124 p.
- 61.Transparency International. Offshore Financial Centers and Global Tax Evasion. Berlin, 2022. 76 p.
- 62.UNCTAD: World Investment Report 2016. CHAPTER IV Investor Nationality: Policy Challenges. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/wir2016ch4_en.pdf (дата звернення 10.10.2025)
- 63.World Bank (working paper / policy note) URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/319451493385113949/pdf/WPS8046.pdf> (дата звернення 10.10.2025)

64. Zhang G. Impact of Round-Tripping FDI on Tax Avoidance of Enterprises. *Academic Journal of Management and Social Sciences*. 2023. Vol. 5. № 3. DOI: <https://doi.org/10.54097/5krxuh7> (дата звернення 10.10.2025)

Короткий звіт подібності

Дата звіту

12/9/2025

Дата редагування

☰

Документ прийнятий

Звіт подібності

Метадані

Назва організації

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman KNEU

Заголовок

Офшорний ресурс іноземного інвестування економіки України

Автор

Науковий керівник / Експерт

Дерів С.І.доц. Гурова Ю.С.

підрозділ

кафедра міжнародної економіки

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

7.34%

7.34%

КП 1

3.00%

3.00%

КП 2

1.58%

1.58%

КЦ

25

Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

17293

Кількість слів

140905

Кількість символів

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв		1
Інтервали		0
Мікропробіли		0
Білі знаки		0
Парафрази (SmartMarks)		45

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ

**«СВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ ВЕКТОР ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ
УКРАЇНИ»**

**КИЇВ
КНЕУ-2025**

УДК 339.922(477:4-672ЄЄ)

Організаційний комітет:

Баторшина Алія Фатехівна - к.е.н., доцент
 Бурмака Микола Олексійович - к.е.н., доцент
 Вінська Оксана Йосипівна - к.е.н., доцент
 Галенко Оксана Миколаївна - д.е.н., професор
 Козачок Тетяна Сергіївна - к.е.н., доцент
 Максименко Анна Вікторівна - к.е.н., доцент
 Мотковий Олег Миколайович - д.е.н., професор
 Саидул Марія Станіславівна - к.е.н., доцент
 Солодковський Юрій Мечиславович - к.е.н., доцент
 Столярчук Ярослава Михайлівна - д.е.н., професор
 Федірко Олександр Анатолійович - д.е.н., доцент
 Фурсова Олена Вікторівна - к.е.н., доцент
 Черницька Тетяна Володимирівна - к.е.н., доцент
 Яценко Ольга Миколаївна - д.е.н., професор

(Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана)

*Редколегія може не поділяти погляди, викладені у збірнику.
 Автори тез доповідей несуть відповідальність за їхній зміст*

«Євроінтеграційний вектор економічного зростання України»: зб. матеріалів II Студентської наук.-практ. Інтернет-конф.[Електронний ресурс], 20 листопада 2025 р., м. Київ. – Київ: КНЕУ, 2025. – 285 с.
 ISBN

У збірнику подано тези доповідей здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, факультету міжнародної економіки і менеджменту.
 УДК 339.922(477:4-672ЄЄ)

ЗМІСТ

Басенко М. О.	9
Виклики та можливості для національного експорту високотехнологічної продукції в умовах глобальної нестабільності	
Богодист Я.Д.	12
Вплив інтеграції до ринків ЄС на секторальну привабливість України	
Бращенко Д.Л.	15
Напрями використання штучного інтелекту у міжнародній торговельно-маркетинговій діяльності	
Гринчук А. С.	17
Конкурентні позиції країн на глобальному ринку зброї	
Краснопольська С.О.	22
Вплив персоналізованих маркетингових стратегій на поведінку споживачів у глобальному середовищі	
Колісник К.В.	24
Потенціал цифрового маркетингу у просуванні українського експорту	
Лукашенко Р.В.	27
Сутність та еволюція концепції глобального Півдня	
Тарасова С.Р.	30
Інституційні та міжнародно-правові механізми розв'язання економічних конфліктів у міжнародному бізнесі	
Motuzka A.	32
Adaptation Of Coca-Cola's Marketing Mix To EU	
Анікін Б.М.	34
Детермінанти глобального конкурентного лідерства країн в умовах глобалізації	
Безруков Р.В.	38
Міжнародні стратегії лід-менеджменту у B2B секторі	
Богуславська К.О.	40
Незалежні інституції та державні підприємства як складова національної безпеки України в процесі євроінтеграції	
Бондаренко І.С.	44
Національні політики детінізації економіки	
Бородата О.О.	47
Управління об'єктами інтелектуальної власності: світовий досвід та українська практика	
Бурангулова В. В.	49
Outsourcing In International Corporate Activities (Toyota's Case)	
Вакуленко Ю.С	50
Від національної стійкості до міжнародної репутації: стратегії ціннісних комунікацій як інструмент економічної інтеграції України до ЄС	
Вінниченко Є. А.	53
Життєвий цикл стартапів і етапи венчурного фінансування	
Гапонова М.Б.	56
ESG-принципи як стратегічний інструмент сталого розвитку України в умовах євроінтеграції	
Грабар О.В.	58
Управління маркетингом в міжнародних корпораціях на прикладі компанії MCDONALD'S	
Грищенко М.А.	60

Strategic Partnership Between Ukraine And The United States In The Context Of The Formation Of A New International Order	
Дем'яненко І.П.	63
Європейська складова у структурі залучення транснаціонального капіталу в Україні	
Дерієв Є. І.	65
Деякі аспекти інвестиційної політики офшорного ресурсу	
Дудник Д.В.	67
Конкурентні позиції розвитку туристичного сектору України в умовах європейської інтеграції	
Дудник В.В.	69
Сучасні тенденції розвитку міжнародного банківського бізнесу	
Дяченко І.Є.	72
Міграція висококваліфікованих кадрів в умовах глобальних і національних викликів	
Каплун О.О.	74
Сталий розвиток оборонно-промислового комплексу в умовах військових конфліктів	
Карандак А.О.	76
Інструменти підтримки малого та середнього бізнесу в ЄС	
Mykhailova Yelyzaveta	78
Global Platforms Under the Digital Markets Act: Strategic Impacts for Alibaba Group in Europe	
Долінський О.В.	81
Роль інновацій та технологій у розвитку міжнародного бізнесу	
Khitsov Taras Characteristics of the Current State of the Global Sports Footwear and Clothing Industry	84
Margulis Daniel	87
The Management of Enterprise's Competitiveness in the Modern Global World	
Лихота Ю.О.	88
Роль українського агробізнесу у формуванні глобальної продовольчої безпеки	
Кондратюк К.М.	90
Роль іноземних компаній у формуванні євроінтеграційного вектора економічного зростання України	
Зінченко О.О.	93
Гендерна рівність в парадигмі євроінтеграційного курсу України та її повсякденного економічного відродження	
Masiuk Vitalii	96
Artificial Intelligence as a Driver of Strategic Decision-Making in Multinational Corporations	
Дашко І.М.	98
Управління маркетингом в міжнародних корпораціях	
Пісоцький І.В.	101
Міжнародні стратегії розвитку бізнесу в умовах євроінтеграції	
Mrachkovskyi Illia	105
Sectoral Priorities for Canada-Ukraine Cooperation: Agriculture, Energy, and Digital Economy	
Ружилова І.О.	107
Роль USAID у відновленні та посиленні енергетичного сектору України в умовах воєнного часу	

Колесник А.О.	110
Бізнес-комунікації як стратегічна компонента розвитку компанії в умовах європейської інтеграції	
Kakalets Emilia	112
Development of Creative and Innovative Businesses in Ukraine in Terms of Recovery	
Бондарєва Д.О.	114
Сучасні тенденції розвитку малого бізнесу в Україні	
Гермаш Д.С.	116
Управління рекламною діяльністю в міжнародному бізнесі	
Статешна О.В.	118
Міжнародний менеджмент-консалтинг: стан розвитку та глобальні перспективи	
Онанченко О.С.	121
Формування цінової політики як фактор підвищення конкурентоспроможності підприємства на міжнародному ринку	
Ковбасюк В. П.	123
Конкурентоспроможність українських агропромислових підприємств на світовому ринку: виклики та перспективи	
Сторожук О.В.	126
Сутність та перспективність віртуального бізнесу	
Бобко А.М.	129
Україна в системі глобального ринку праці: виклики, можливості та шляхи інтеграції	
Коваленко С.В.	134
Цифрові трансформації малого та середнього бізнесу в контексті підвищення конкурентоспроможності вітчизняного виробництва	
Корзун О.О.	136
Роль європейських фінансових організацій у забезпеченні економічного зростання України	
Літвінов О.В.	138
Розвиток українського ринку освітлювального обладнання у контексті переходу до стандартів ЄС	
Мазун А. Р.	141
Розвиток ринку зелених облігацій у контексті глобальної стратегії сталого розвитку	
Машевський Д.Р.	144
Євроінтеграційні вектори розвитку зовнішньої політики України в умовах глобальних викликів	
Мегей А.О.	146
Відновлювана енергетика як пріоритетний напрям залучення прямих іноземних інвестицій у контексті євроінтеграції України	
Моргуліс М.К.	148
Глобальні та регіональні фактори міграційної кризи в Європі	
Наконечний М.Ю.	150
Кон'юнктура ринку приватного капіталу	
Ожик К.М.	153
Промислова політика держав в умовах становлення індустрії 4.0	
Оксюта Б.Ю.	156
Європейські цифрові інноваційні хаби в підприємницькій екосистемі Нідерландів	

Олійник А.С.	159
Євроінтеграційні драйвери диверсифікації товарного експорту України в умовах поглиблення співпраці з ЄС	
Панченко Т. В.	161
Проблеми та перспективи інтеграції України в глобальні та європейські логістичні мережі	
Пеньківська А.Ю.	163
Євроінтеграційний потенціал України в умовах структурних змін світової торгівлі	
Пономаренко О.О.	166
Аутсорсинг як інструмент корпоративного розвитку багатонаціональних підприємств у глобальній економіці	
Присяжнюк Н.А.	169
Євроінтеграційний вектор конкурентного розвитку України: економічні ефекти та виклики	
Ричка Л.С.	171
Стратегія взаємодії України з міжнародними валютно-фінансовими організаціями	
Савченко А. Д.	173
Соціальні мережі як глобальні платформи монетизації креативності: можливості та ризики	
Сисосва А.Ю.	175
Європейська складова структурних трансформацій ринку праці України	
Степанов Д.М.	177
Європейський вектор розвитку як основа посткризового економічного відновлення України	
Сухоцький Н.С.	180
Стратегічна експансія ТОВ «НОВА ПОШТА» на ринок Європейського Союзу: вектори та конкурентні переваги	
Ільченко О.О.	182
Фонди нерухомості (REIT) як перспективний інструмент інвестування в Україні	
Затишна А.В.	185
Європейська міграційна політика як чинник економічного зростання ЄС у повоєнний період	
Віштак Д. П.	188
Конкурентні стратегії економічного розвитку України в умовах повоєнного відновлення	
Галата О.О.	191
Сучасний стан та перспективи розвитку аудиторських послуг в Україні	
Джаман Н.Я.	194
Географічна структура та динаміка міжнародних товарних ринків: теоретико-методичний аспект	
Павленко Н.С.	196
Інвестиційне співробітництво України з країнами-членами ЄС	
Бородай Д. Ю.	197
Особливості цифровізації економіки Європейського Союзу	
Теплюк П.М.	200
Розвиток міжнародного ринку пасажирських авіаперевезень	
Ярошенко І.І.	203
Реалізація європейських інвестиційних проєктів в Україні	
Шейгець А. М.	205

Експортний потенціал українських виробників соняшникової олії: стан та перспективи розвитку Дегурю А.А.	207
Вплив ТНК ЄС на економічний розвиток України Добровольський Л.Є.	210
Венчурний бізнес у країнах Європейського Союзу Давиденко Б.Т.	213
Сучасні тенденції трансформації автомобільної індустрії у світовій економіці Нарольська О.А.	215
Цифрові валюти центральних банків як новий етап еволюції світової грошової системи Лозуновський І.П.	218
Якість життя населення як основа соціальної безпеки країни Боханчук С.С.	221
Вплив трансферного ціноутворення на фінансові звіти ТНК Гащенко В.В.	223
Еволюція офшорних фінансових центрів у контексті глобальної податкової прозорості Дмитрук В.В.	226
Порівняльний аналіз функціонування європейських американських фондових бірж Дудко Д.Б.	228
Пріоритети для валютної політики України Мазурик Д.О.	231
Інструменти державного регулювання як ключовий елемент механізму попередження криз Рошко О.В.	234
Глобальні стратегії зовнішньоекономічної експансії КНР Сятиня А.В.	236
Міжнародні інвестиційні фонди та їх діяльність в Україні Токарчук В.В.	238
Стейблкоїни як виклик фінансовій стабільності Штик Є.А.	240
Внутрішні контролю на підприємствах як інструмент забезпечення достовірності фінансової звітності в контексті євроінтеграційних процесів Ярошовець К.С.	242
Перспективи інтеграції блокчейн-технологій у фінансову систему України на шляху до ЄС Усатенко О.М.	244
Форсайт розвитку світового ринку IT-продуктів Федорчук А.О.	246
Виклики розвитку креативного сектору світової економіки в часи нестабільності Філатович І.О.	248
Пріоритетні напрями фінансування міжнародними фінансовими організаціями євроінтеграційного зростання України Цвинтарна Ю. Є.	251
ЄС у мінімізації наслідків руйнування логістичних маршрутів України Чайчевська В.О.	254
Фінансова дипломатія Китаю в Африці: уроки для України Шохіна Т.Ю.	257

Роль фінансової репутації та банківської таємниці у формуванні конкурентних переваг Швейцарії	
Ярошенко І.І.	259
Реалізація європейських інвестиційних проектів в Україні	
Іценко О.А.	261
Стійкість і конкурентоспроможність бізнесу України в умовах економічної турбулентності та євроінтеграційних змін	
Коновал Є.А.	265
Стратегії адаптації зарубіжних високотехнологічних компаній до умов воєнного часу в Україні	
Povalchuk A. R.	268
Remittances As A Driver Of Entrepreneurship In Countries Of Origin	
Фоменко Б. Є.	269
Роль ЄС в умовах економічних та геополітичних викликів	
Пастушок Л.В.	271
Особливості формування стратегії сталого зростання України в умовах впливу європейського зеленого курсу	
Волянська Катерина	274
Сучасний стан та тенденції розвитку світового фінансового ринку	
Жилін М.Я.	276
Стратегія розвитку міжнародної компанії	
Бабійчук З.С	279
Промислова політика в епоху індустрії 4.0	
Моторний О. О.	281
Ключові аспекти стратегії міжнародного розвитку української компанії	

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ОФШОРНОГО РЕСУРСУ

Інвестиційна політика офшорного ресурсу формує особливий сегмент глобальної фінансової архітектури, у межах якого капітал отримує можливість функціонувати поза традиційними регуляторними та податковими обмеженнями національних юрисдикцій. Офшор як економіко-правовий феномен розглядається не лише як територія зі сприятливими фіскальними умовами, а й як інфраструктурна платформа, що акумулює вільні світові фінансові потоки та спрямовує їх у міжнародні інвестиційні цикли. Теоретична база інвестиційної політики в офшорному секторі ґрунтується на поєднанні концепцій транснаціоналізації бізнесу, теорії міжнародного руху капіталу, парадигми податкової конкуренції та моделі глобальних фінансових мереж.

Так, науковці А. Місяць, М. Присяжнюк та С. Лучковська зазначають, що у сучасних умовах глобалізованої та цифровізованої економіки венчурне фінансування виступає ключовим інструментом розвитку інноваційного бізнесу та стартап-екосистеми. У межах цього процесу значне місце займають офшорні юрисдикції, які застосовуються для оптимального структурування інвестиційних угод, зниження податкового навантаження, підвищення гнучкості корпоративного управління та захисту активів. Завдяки цим перевагам офшорні механізми активно використовуються венчурними фондами та технологічними компаніями, що прагнуть ефективніше залучати капітал, мінімізувати вплив надмірного державного регулювання та забезпечити зручні умови входу й виходу інвесторів із проєктів [1].

Тобто, це один з варіантів інвестування з офшорних ресурсів, який можливий для фінансування стартапів, що дозволяє інвесторам з офшорного ресурсу приймати участь в управлінні проєктом та його просуванням.

При цьому, дослідники М. Діха, В. Діха та В. Зима зауважують, що за умов обмеженості внутрішніх фінансових ресурсів для розвитку окремих проєктів та секторів економіки ключовим джерелом їх підтримки стає залучення прямих іноземних інвестицій, у тому числі і з офшорних ресурсів. Фінансові ресурси необхідні всім країнам світу, і незважаючи на наявні труднощі, ризики й глобальні чи локальні виклики, на ринку завжди існуватимуть вільні інвестиційні капітали. Вони скеровуватимуться в ті країни, галузі чи проєкти, які інвестори вважатимуть найбільш перспективними з огляду на сукупність чинників та очікувані результати. Водночас, незважаючи на вагомість економічних вигод, рішення інвесторів щодо розміщення капіталу не завжди базуються виключно на прагненні отримати максимальний фінансовий ефект [2, с.55].

В той же час, науковці З. Луцишин та Е. Мехтієв вважають, що для легалізації капіталів, отриманих незаконним шляхом, застосовується схема їх обігу через офшорні фінансові центри, що відома як «розмивання податкової бази та переміщення прибутків у низькоподаткові юрисдикції» (BEPS). Цей механізм зазвичай реалізується поетапно.

Перший етап передбачає використання різних можливостей для виведення коштів до офшорів, зокрема через завищені ціни в торговельних операціях, фіктивні контракти чи інвестиції за кордон.

Другий етап (необов'язковий) полягає в перенаправленні капіталів із офшору до престижніших юрисдикцій, де вони проходять через низку транзакцій з метою приховати їх справжнє походження.

На третьому етапі бенефіціар вирішує, що робити з переведеними коштами: залишити їх у стабільній юрисдикції як резерв на майбутнє чи повернути до країни походження у вигляді інвестицій, кредитів або депозитів. У поєднанні з високим рівнем конфіденційності в офшорах це створює ілюзію легального походження капіталу.

Четвертий етап супроводжується новим циклом виведення коштів: резиденти країни фактичного походження капіталу виплачують дивіденди та проценти за «іноземними» інвестиціями й борговими зобов'язаннями. У багатьох випадках

держави гарантують повернення таких інвестицій і погашення боргів [3, с.81].

Таким чином, інвестиційна політика офшорних ресурсів може проводитись для венчурного фінансування розвитку інноваційних технологій та стартапів, інвестор може приймати участь в управлінні та маркетингу. В той же час, офшорний ресурс розкриває як можливості отримання максимального прибутку, так і легалізації коштів.

Список літератури:

1. Місяць А. П., Присяжнюк М. П., Лучковська С. І. Використання офшорних юрисдикцій у венчурному фінансуванні та правові ризики для інвесторів. *Український політико-правовий дискурс*, 2025. № 13. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15876181> (дата звернення: 20.11.2025)
2. Діха М. В., Діха В. В., Зима В. М. Прямі іноземні інвестиції в економіку України: стан, тенденції та перспективи залучення. *Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу (Серія: Економіка та управління в нафтогазовій промисловості)*, 2022. № 2(26), 53–64. DOI: [https://doi.org/10.31471/2409-0948-2022-2\(26\)-53-64](https://doi.org/10.31471/2409-0948-2022-2(26)-53-64) (дата звернення: 20.11.2025)
3. Луцишин З.О., Мехтієв Е.О. Офшорні фінансові центри у глобальному русі капіталів. *Міжнародна економічна політика*. 2017. № 2 (27). С.62-94. URL: http://iepjournals.com/journals/27/2018_3_Lutsyshyn_Mekhtiiev.pdf (дата звернення: 20.11.2025)